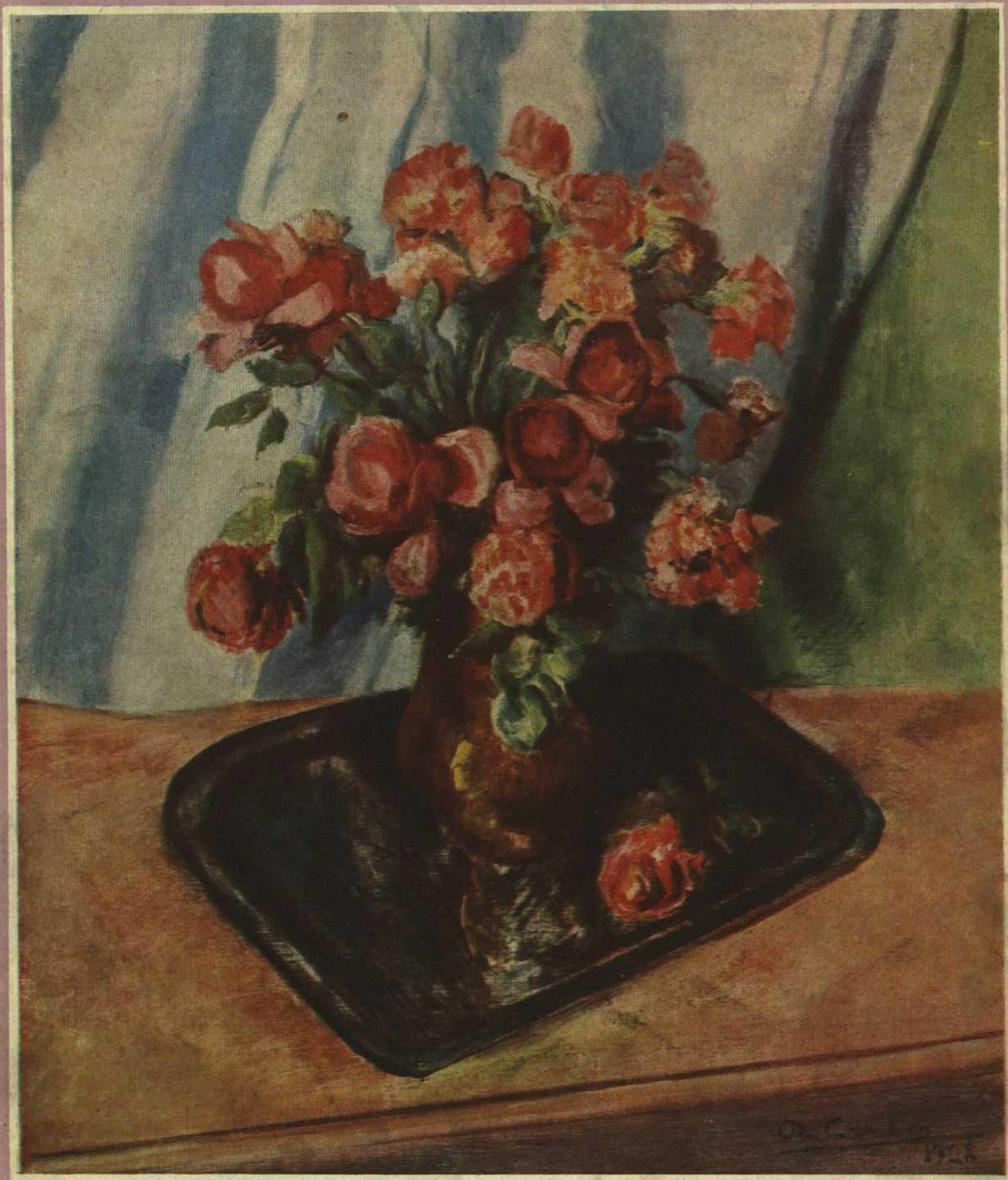

D'ACI I D'ALLA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
LLIBRERIA CATALONIA: PLAÇA CATALUNYA. 17

Gener 1929

Preu: 1'50 Ptes.

COQUES DE VILAFRANCA

DEL
"FORN DE ST. JOAN"
QUE CREMA DES DE L'ANY 1785

PARAMOUNT FILMS, S. A.

inaugurarà l'any nou
amb la presentació de

*Adolphe
Menjou*

l'actor àrbit de l'elegància en

Un Caballero de París

fina comèdia d'ambient mundà i
aristocràtic en la qual ADOLPHE
MENJOU, es revela com un
"gentleman" impecable. Salons

**R U R S A A L i
C A T A L U N Y A**

Si és un film Paramount és el millor del programa

ACADEMIA PRACTICA

COMERÇ I IDIOMES

Fontanella, 4 - Tel. 16716

Caixa de cabals «Invulnerable»

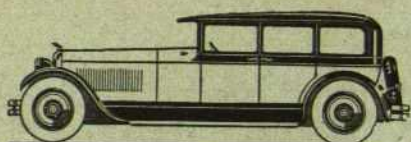
(Terror dels Lladres)

Resistent a l'incendi, en-
derroc, taladre de mà, elèc-
tric i soplet d'òxid acetilè

Fabricants:

S. A. E. DE CAIXES INVULNERABLES

Fernando, 59 - BARCELONA

EL MODEL PRESIDENT

detenta tots els records oficials de velocitat i resistència, en la categoria d'automòbils de sèrie, sense distinció de preu o potència

...

48,150 KILOMETRES EN
438 HORES CONSECUTIVES

PROMIG:

109'73

KILOMETRES PER HORA

NO EXISTEIX
MILLOR GARANTIA

...

PROVI un vuit cilindres «Studebaker» i sabrà el que és veritable força en un automòbil

STUDEBAKER

...

STEVENSON, ROMAGOSA I C.^a

VALENCIA, 295

SALÓ STUDEBAKER

PASSEIG DE GRACIA, 54

Protegeixi les seves cames

eviti les varices i l'inflament
dels tormells, duent la nova

Mitja ACADEMIC

de malles extensibles, sense goma
i amb taló especial patentat

Les seves cames quedaran perfectament subjectades, notará un benestar immediat i ja no sentirà més cap cansament; la pressió ascendent produïda per la Mitja ACADEMIC li millorarà la circulació de la sang i suprimirà progressivament el més petit inflament o les varices ja existents.

Les Senyores més elegants han adoptat la Mitja ACADEMIC perquè resulta completament invisible dessota les mitges més fines. Demés es suau i fàcilment rentable. Exigeixi del seu ortopèdic la veritable Mitja ACADEMIC i demani'ns l'interessant fullet explicatiu que remetem gratis.

A. BLOCH - Rambla Catalunya, 11 - BARCELONA

Agent per a Espanya de la Mitja ACADEMIC

PELLETERIA MARTORELL

La preferida de les senyores elegants per la seva varietat i economia - Sempre últimes novetats a preus sense competència - No compreu sense haver visitat aquesta casa

NO OBLIDAR-LA

SALMERON, 117 AL 121

TELÉFON 70481

El més deliciós dels desdjunis

Nutritiu - Higiénic - Econòmic

Demani's mostra a l'Agent general a Espanya

GASTON G. RIVALS

RONDA SANT PERE, 27 - BARCELONA

el qual proporcionarà el mitjà d'obtenir gratuïtament Tacons legítims de Delft, decorat blau, obsequi als consumidors del

CACAO BENSDORP

Els més elegants "gemelos" per a teatre

C. Cottet

PORTA DE L'ANGEL 40 - BARCELONA

Venda

Exclusiva

Magatzem de Pelleteria

Merceria i Novetats

Medias Recort

Manuel Recort y Ulló
SUCCESOR DE JOSÉ RECORT

Hospital, 27

Telèfon 16276

DONEU A COPIAR
els vostres documents a la

Circulars

Traduccions

Julia Portet, 18
(abans Montesió)

Telèfon - 4525 A.

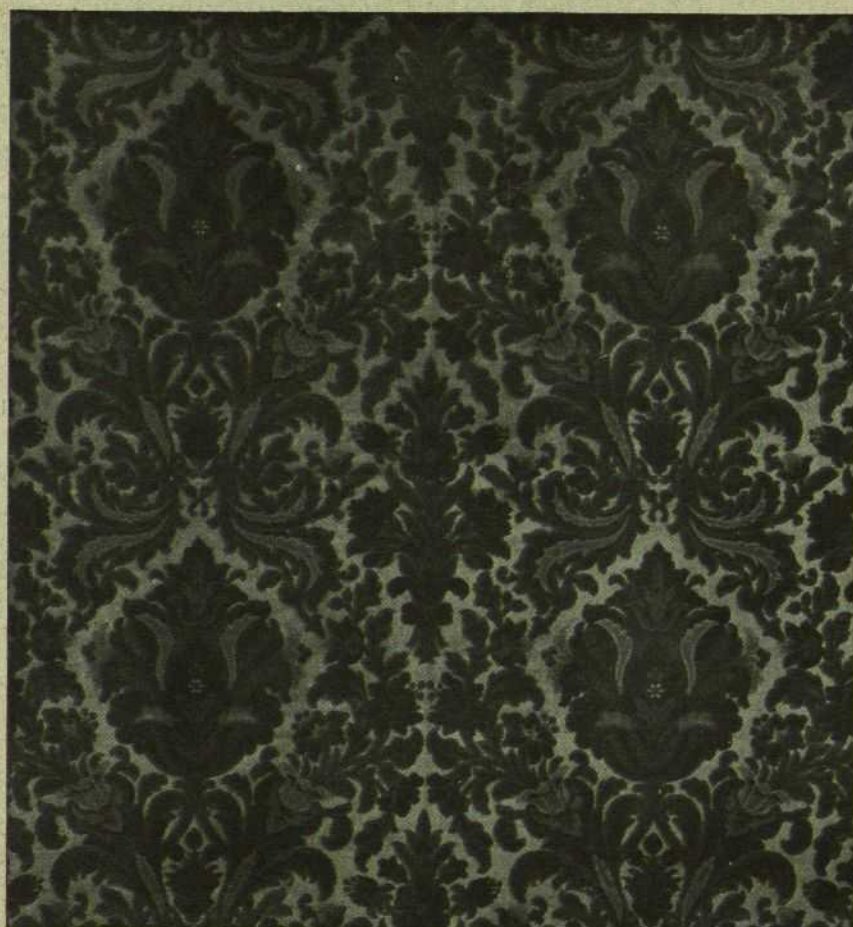
BILLARS AMORÓS

M A R F I L S

Boles de billar, Crucifixos, Esclaves, etc. Jocs de dominó, Escacs, Tresillo, etc. Tacs i tota mena d'accessoris billar

Capdevila i Grau, C. L.

CARRER CANUDA, 33 - BARCELONA

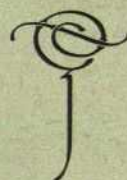

TEIXITS PER A MOBLES I DECORACIÓ

IMPORTANT COL·LECCIÓ EN TOTS ELS ESTILS

CATIFES, TAPISSOS AU-
BUSSON, TELES JOUY,
STORS I CORTINATGES,
PASSAMANERIA

ALBERT TRONC

Vellut Venecià
Patró n.º 21489

CASA CENTRAL:

23, 25, 27 i 29, Rue du Mail
PARIS

Rambla de Catalunya, 32
Telèfon 17476 BARCELONA

*Du Corset
Elegant*

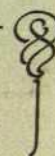
Faixes Goma
Cintures
Sostens
Ventreres
Ortopèdia
Faixes aprimar
Sostens ídem
Faixes Pantalón
Capells

Plaça Santa Anna, 4

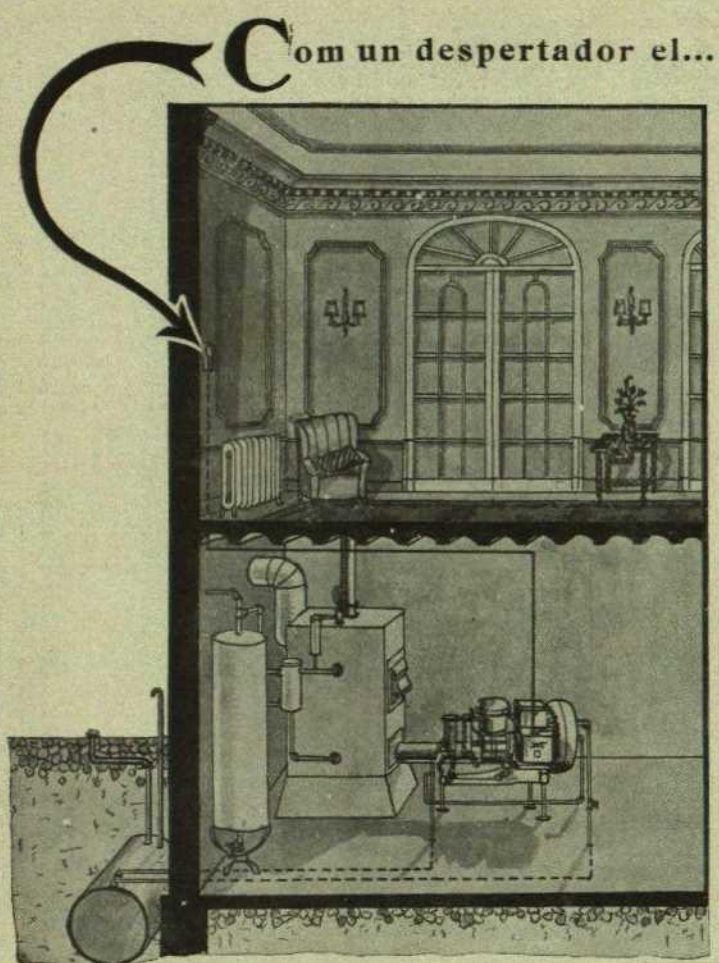
o claperd-

V. GARCIA SIMON

Marcas i Motllures
Marcas talla - Pintures
Reproduccions - Gra-
vats - Objectes per a
presentes - Vidres d'art
Especialitat
en la col·locació de
marcas i motllures

Rambla Catalunya, 29 - Telèf. 15677 - BARCELONA

...crida a l'hora precisa, aquest termosta vigilarà amatent que la temperatura de la seva llar, estigui constantment a la graduació que vostè vulgui.

L'hivern serà un mite amb l'ús del cremador d'OLIS PESATS

**WILLIAMS
OILOMATIC
HEATING**

que és un servidor fidel del seu posseïdor i una sentinella inflexible de la calefacció.

■ ■ ■

DEMANI INFORMACIÓ A

EREBUS
S. A.

Passeig de la Duana, 27

Telèfon 19437

Apartat 325

BARCELONA

**Cotilles - Sostens
Faixes de goma
Ultimes novetats**

GENERES PER
A COTILLES

**C. Masgrau,
Vda. Dalmau**

Rbla. Catalunya, 10
BARCELONA

**Fàbrica de Confetti, Ser-
pentina i Boles de Neu**

Marca LA JOYA

Carotes, caretes, ornaments per a cotxes
i carrosses, etc., etc.

PREUS SUMAMENT ECONOMICS

Industrial Bolsera, S. A.

Unió, 26 i 28 - Telèfon 10281

(junt a la Rambla)

TOMAS AYMAT

MANUFACTURA DE TAPISSERIES
D'ALT I BAIX LLIÇ
I CATIFES NUADES A MA

LA MANUFACTURA PROJECTA EN ORDENACIÓ AL
LLOC QUE S'HA DE DECORAR O ENCATIFAR O BÉ
EXECUTA SEGONS PROJECTE DEL QUE FA L'ENCÀRREC

Carrer d'En Villà **SANT CUGAT DEL VALLÈS** Telèfon núm. 20

LISOL

Vallès G.^{ns}

Desinfectant
científic

PUR, per a la
Higiene.

COMÚ, per a
l'Agricultura,
Ramaderia i
Desinfecció.

Demaneu-lo a les bones
Farmàcies i Drogueries i a

VALIÈS Gns., Massini, 79 (Sans) - Tel. 33328 - Barcelona

Mares, Motllures i Gravats LA PINACOTECA

PROPERES EXPOSICIONS

5 al 18 Gener, Vidal Quadras.
19 Gener a 1 Febrer, Domènec Carles

**Passeig de Gràcia, 34 Telèfon 13704
BARCELONA**

**M O B L E S
DECORACIO
INSTAL·LACIONS**

**RAIMOND
VAYREDA**

**DIPUTACIÓ, 111
BARCELONA**

Els serveis de la

LLIBRERIA CATALONIA

procuren ràpidament i franc de ports

Tots els Llibres

que un públic intel·ligent necessita:

Llibres de Ciències,

Llibres d'Art,

Llibres d'Història i Literatura.

Us seran enviats sense altra despesa
que la recomanació.

Nostre servei d'expedicions us servirà
ràpidament el que li demaneu.

Nostre servei d'informacions us en-
viarà gratis tots els informes que
necessiteu.

Rebre el butlletí de la

LLIBRERIA CATALONIA

és estar al corrent del moviment literari.

PLAÇA DE CATALUNYA, 17 - BARCELONA

L'engreixament

es redueix misteriosament; useu la nostra faixa especial per a cavallers, de components elàstics, i eliminareu les capes adiposes de vostre ventre, i a l'ensem guanyareu agilitat

DEMANEU DETALLS A
CASA SABATÉ

ESPECIALITATS ORTOPÉDIQUES

FERNANDO, 24

Especialitat en Suspensoris, Genolleres i Turmellers elàstics per a futbolistes

Casa BORRULL

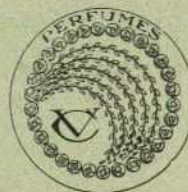
Articles per a esport: Futbol: Xarxes per a tennis
Hamaques: Bosses
Cortines, etc.
Articles de pesca

Plaça de les Olles, 9

PERFUMERIA CASA VITALI

BRUCH, 76 - Telèfon 18991

PERRUQUERIA
PER A
SENYORES

MASSATGE
I
MANICURA

Agència general de venda dels Productes de Bellesa i Perfumeria
PERRETTE-PARIS

VELLO
(PEL MOIXÍ)

DESAPAREIX AMB

AIGUA AROMAS

S. VERDAGUER

Ronda Universitat, 9
Telèfon 10421
BARCELONA

**Lavabos, Bidets,
Banyeres, etc.**

ACADEMIA COTS

Av. Porta de l'Angel, 38 - Tel. 18953 - Ap. 782

Comerç - Idiomes - Taquigrafia - Mecanografia, etc.

Classes selectes - diferents salons aules per separació d'ambdós sexes amb totes les comoditats desitjables. Classes econòmiques a 5 pessetes mensuals

Pastillas
Wanky

TOS CATARROS
GRIPE
RESFRIADOS

1ra
Caja

OBRADORS DE
GALVANOPLASTIA

ROCA GERMANS
S. L.

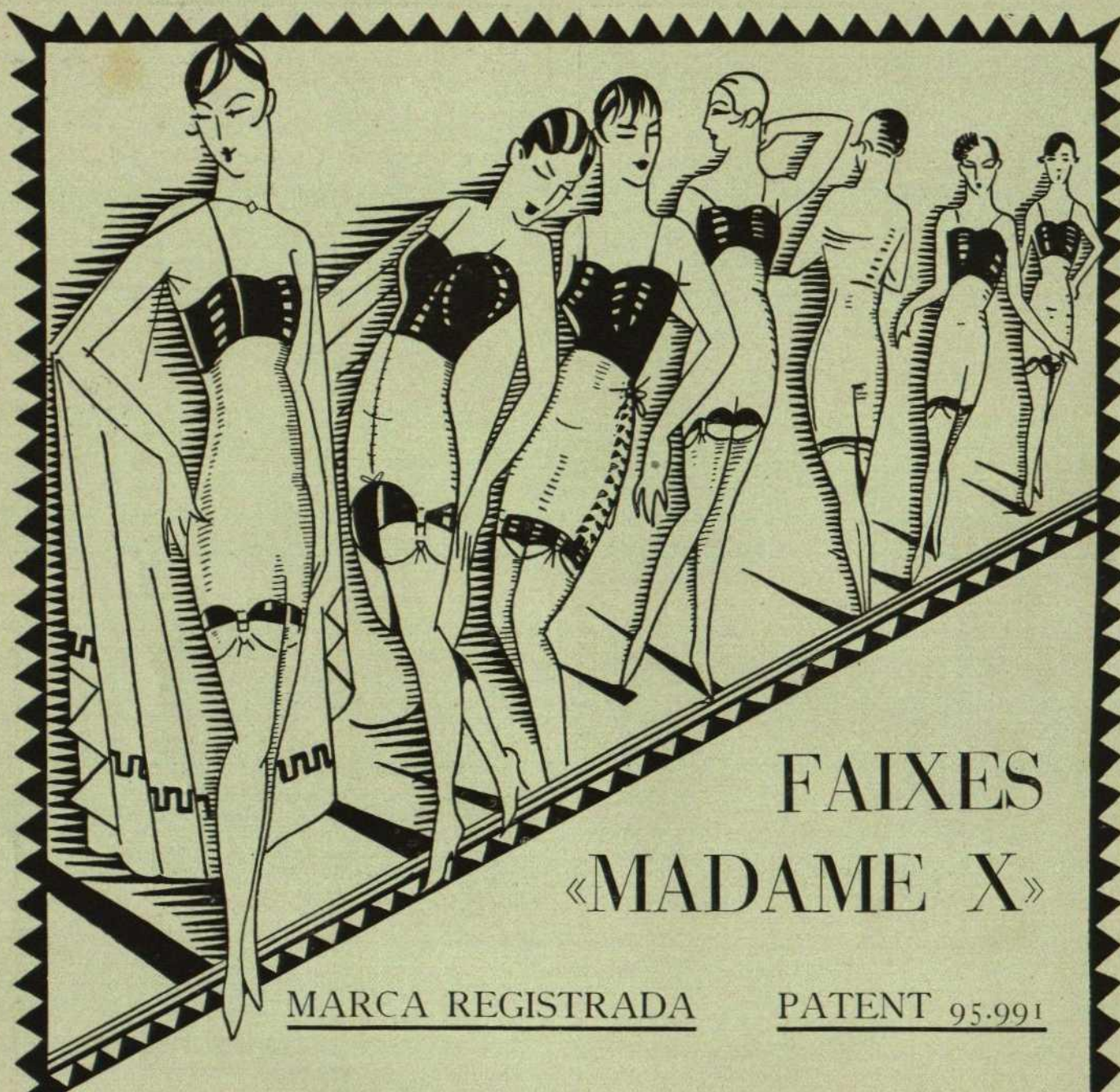
Galvanos d'art i
Reproduccions de
coure, argent, or, zinc,
ferro i altres metalls

Corts, 462-Barcelona
Telèfon 34826

insuperables **Maisort's**

K CERNY

FAIXES «MADAME X»

MARCA REGISTRADA

PATENT 95.991

La Moda actual concedeix una gran importància a la silueta femenina. Gairebé pot dir-se que dona major importància a la silueta que al mateix vestir. Més que les robes, els brodats i les joies, el que fa atraient a la dona és l'esveltesa de la seva figura i les línies de la seva silueta. Per això tots els esforços dels modistes i de la dama elegant s'encaminen a l'obtenció d'una silueta esvelta. «MADAME X» ofereix, per a aconseguir-ho, una varietat de models per a adaptar a tots els casos i a totes les talles. Les dames elegants coneixen l'encant de portar una Faixa «MADAME X». Ella us donarà la silueta esvelta que la moda exigeix.

Establiment «MADAME X» - Passeig de Gràcia, 127

m.f.

“MADAME X”

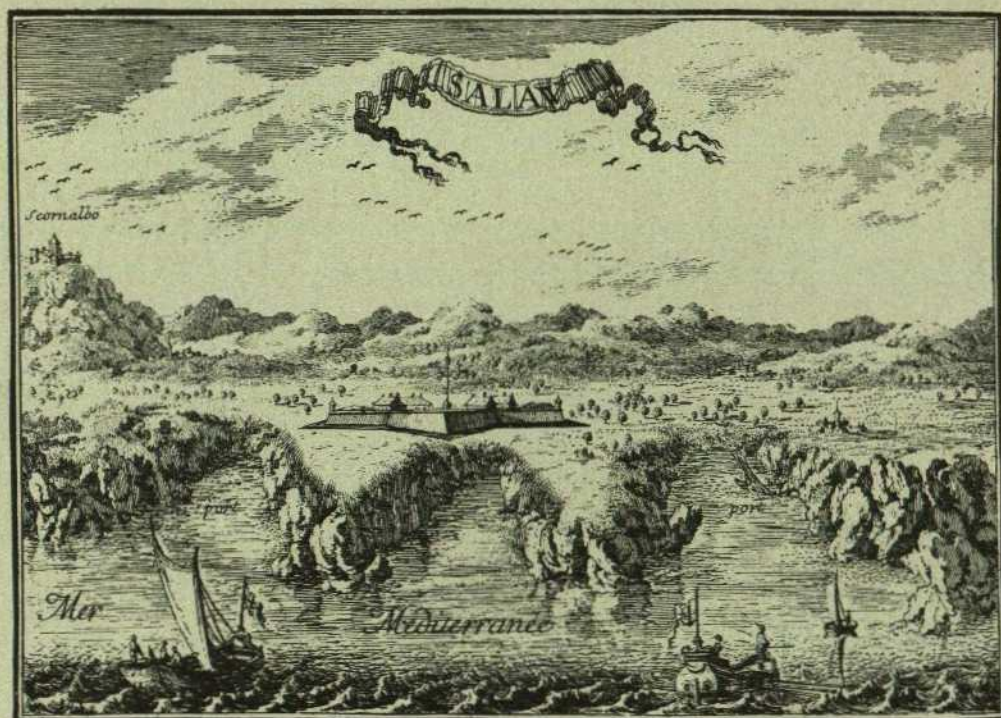
APOSIT PATENTAT
El més femení : El més absorbent
Pessetes 3'50 la capsa

D'ACÍ I D'ALLÀ

MAGAZINE CATALA

DIRECTOR: CARLES SOLDEVILA

PREU: EXEMPLAR, 1'50 PTES.

Sumari

	Pàgines		Pàgines
Portada, per Domènec Carles		Josep M. Ros i Vila	16-17
Paquita Roig	2	Neules, per Aureli Capmany	18
Ninou, per A. C.	3	Cant de Nadal, per Ch. Dickens	19
La Diada de la Modista	4-5	Doroty Sebastian, artista del cinema	20
Les flors i els nostres poetes, per Maria Carratalà	6-7	Les selves del Perú, per Santiago Masferrer i Cantó	21
Josep M. de Sagarra	8	La dona moderna de mitjana edat	22-23
Nadal-Reis, per Quèlus	9	Núvol d'octubre, per Josep Carner	23
Vagant, per Ramon Nurriguera	10-11	Patis de Tarragona, per Domènec Guansé	24
Algunes normes de bon sentit per a l'amoblament i decoració d'interiors, per Raimond Vayreda	12-13	Joan Busquets	25
Paul Valéry discuteix de literatura, art i ciència	14	J. Ricart Matas i Josep Farran i Mayoral	26
Filtracions d'una excursió al Pireneu Català, per Junclar	15	El retrat, per Tomàs Roig i Llop	27
L'arquitectura moderna a Suècia, per		La descoberta d'Aragó, per Joan Sacs	28-29-30
		La nova exposició de Domènec Carles	31
		L'atmosfera personal, per Myrurgia	32

GRAVATS DE J. M. LLOVET

ABONAMENT:

BARCELONA: ANY, 15 PTES.	BARCELONA: SEMESTRE, 8 PTES.
FORA: » 16 »	FORA: » 8'50 »
AMÉRICA: » 18 »	BARCELONA: TRIMESTRE, 4 »
ESTRANGER: » 22 »	FORA: » 4'50 »

GENER 1929 - NÚMERO 133 - VOL. XVIII

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

LLIBRERIA CATALÒNIA

PLAÇA DE CATALUNYA, 17 - TELÈFON 12456

Clixé Casas

PAQUITA ROIG

Primera Reina de les modistes de Barcelona. Fou proclamada al Palau de Belles Arts, la diada de Santa Llúcia. Un Jurat inèdit en aquesta delicadíssima tasca, però no del tot incompetent si jutgem els resultats del seu veredict, va triar-la després d'una selecció laboriosa. El públic, nombrós i apassionat, va corroborar amb una salva d'aplaudiments la proclamació. Una nova dinastia que comença...

ANTIGAMENT a Roma la primera festa de l'any havia estat celebrada en el primer dia del mes de març, costum que modificà Numa Pompili, el qual regnà de l'any 714 a l'any 671 (abans de J. C.) gendre de Taci i successor de Ròmul, establint en el calendari romà que la diada de Cap d'any es celebrés el dia primer de gener.

Amb aquest motiu, el primer de gener passà a ésser festa a honor i obsequi del déu *Jano*, divinitat a la qual s'atribuïa la facultat de tancar i obrir l'any, perquè com tenia dues cares podia veure el passat, el present i el pervindre. A *Jano* se li dedicaren aquelles coques dites *januels*, pastades amb figues, mel i dàtils, costum que en certa manera ha arribat fins a nosaltres amb les coques o tortells de Cap d'any i amb aquella recordança que en fa la cançó nadalenca:

— Què li darem que li sàpiga bo?
— Panses i figues i nous i olives,
panses i figues i mel i mató.

I d'aquí també que el mes amb què es comença l'any recordi el nom d'aquella divinitat pagana i de *Jano* n'hagi esdevingut *janer* o *gener*.

Igualment a Roma en temps de Taci, rei dels sabins, s'establí el costum de fer-se obsequis per Cap d'any del que se'n originaren les anomenades «estrenes». Es diu que Ròmul, el primer dia del setè any del seu regnat (744 a. de J. C.) féu present a Taci d'uns rams tallats al bosc sagrat de la deessa *Strenia*, del qual fet en parla Simmac, dient «*qui verbenas felicitis arboris ex luco Straniae, anni novi auspices primus accepit*», que equival a dir: «Ròmul fou el qui primer prengué branques d'un arbre fructuós del bosc sagrat d'Estrenia, com a bons auguris d'any nou». Aquesta nota de Simmac que copièm d'En Bastús, porta una errada en la data, puix assenyala el fet com ocorregut l'any 447, errada que tal vegada és d'impremta.

Taci va rebre l'obsequi com indici de bon any, i content de l'ofrena, que reputà homenatge tributat al seu valor guerrer, volgué que anualment es repetís igual, establint-se així la festa a honor d'aquella deessa que simbolitzava l'excitació al treball en qual divinitat els romans dedicaren un temple, veïa a la *Via sacra* on li oferien llurs sacrificis.

Es veu que Ròmul tractava de conquerir-se l'amistat dels sabins i atraure'ls pacíficament i confiats, amb l'intent de raptar-los les dones i donzelles de què tant freturaven els seus súbdits.

El prestigi que aquesta diada va anar conservant en tot temps ha arribat fins a nosaltres, bé que modificada, i n'és penyora el creure que el que es fa el dia de Cap d'any serà el que es farà en els dotze mesos de l'any. Semblant creença que els romans ja tenien, els portava a no passar tot el dia reposant i fent festa, sinó que procuraven començar algun treball per a allunyar-se de tot un any d'inactivitat, costums que, en certa manera, veiem encara encomanada i practicada per molts de nostres contemporanis.

NINOU

Antoni de Bofarull en la seva «*Historia de Catalunya*», en descriure la presa de la ciutat de Mallorca retreu la cita donada per Desclot en la «*Crònica*», on diu: «lo darrer die del mes de Dehembre, lo vespre de Ninou que fa lo temps bel e clar», i la que es troba en la *Crònica* reial on s'anomena «Cap d'any». Comentant-les, troba que la paraula «Ninou» (contracció de «nit nova») aplicada per molts a la «nit de Nadal», fa canviar la data, i en remarcar la circumstància que aquell vespre el temps sol presentar-se bell i clar, unit al costum de començar l'any per Nadal, es refereix al dia 24 i no al 31 de desembre. En altre lloc reproduïx el text de la «*Crònica* de Pere III el Cerimoniós», que diu: «A tots los donam un convit general lo primer dia de Janer, que solen dir-ne Ninou, en lo nostre gran palau e en la sala general», i l'acompanya del comentari: «Ninou, contracció d'*anni novi*, més probablement de nit nova, reminiscència dels costums dels alarbs que comptaven per nits i no per dies». Ja en altres ocasions hem ajustat aquesta paraula al 25 de desembre o Nativitat del Senyor, que era en rigor el primer dia de l'any, segons el compte que hom seguia.

Aquesta insistent fermança de l'il·lustre historiador, segurament és equivocada, puix «Ninou», que naturalment prové d'*anni novi*, equival al dia de Cap d'any. La seva opinió segurament es recolza en el fet que el rei Pere el Cerimoniós, encès de fonda devoció a Jesucrist segons pragmàtica sanció donada a Perpinyà a 16 desembre de l'any 1350, estatuí que des del dia de Nadal vinent «d'aquí avant perpetuament comptada» la documentació de la Reial Cancilleria i altres tribunals dependents de la Corona fos calendada en l'any de la Nativitat de Jesús en lloc d'ésser-ho de l'Encarnació amb la que oficialment es comptava, «per ço que pus sovint la dita Nativitat de Nostre Senyor en memòria sia hauda, e encara foragitats idus, nones e chalendas» que foren substituïts per la numeració correlativa de dies tal com s'usa actualment.

Així es serva oficialment fins al regnat de Felip I (II de Castella) el qual, imitant l'establert per Maximilià I d'Alemanya i Carles IX de França, començà a regir a Espanya la manera de comptar els anys naturals, el dia primer de gener, si bé el poble anteriorment ja celebrava pomposament la festa del «Ninou», o sia el nomenat després Cap d'any.

Ja que parlem de reformes en la calendació o distribució del temps anual, escaurà fer memòria aquí, de l'establerta com a definitiva, i que encara perdura, l'any 1582, extractant el que es troba consignat en el «*Dietari de la Generalitat de Catalunya*»: «Diumenge 30 de Setembre. — Aquest ma-

ti s'ha publicat a totes les esglésies de la ciutat i de la diòcesi, autoritzat pel Santíssim Pare Gregori XIII, el nou calendari perpetu, correcció i renovació de l'actic i que es titula *Kalendarium Gregorianum perpetuum*.»

«Divendres 15 d'Octubre. — Aquest dia deixa d'usar-se el calendari antic; així no diem estem a cinc del mes, com

seria si seguíssim comptant com fins ara, sinó a quinze, en virtut de la correcció i renovació que nostre Sant Pare Gregori XIII ha fet i ordenat observar. ¡Vulga Déu N. S. que tot sia per a major honra i glòria seval Amén.» Segurament en aquesta data degué establir-se la calendació de què hem fet esment, en els països indicats.

Record de les festes paganes de Cap d'any n'és el costum perpetuat especialment en les localitats veïnes a la serralada pirenenca, en les quals, el dia de Cap d'any, la quitxalla recorre els carrers, formant esbojarrada comitiva a la que sol figurar-hi algun grandassot, sonant una grossa esquella i cridant: «Ninou, ninou, l'esquella al bou», anant proveïts de cistells i aturant-se per les cases a cantar:

Ni, ni, Ni nou
la vaqueta i el bou,
el rocí, el pollí,
una rosta per a mi.
Si no m'en donau,
escales avall caigau.

Els impertinents cantaires aconseguïen qualche recaptat que consisteix generalment en nous, panses, o raïms secs, peres, codonys, pomes, serves, etc., i una bona llesca de pa, de tot lo qual en diuen «el Ninou».

El significat d'aquesta estrambòica cançó sembla ésser aquest: Comença amb una mena de cant d'aleria anunciant l'arribada de «Ninou», ço és, l'any nou, i aquest anunci s'hi acompanya el desig de grans felicitats a les persones a qui va dirigida la salutació, manifestant en participin també les bestioles que tan útils són per al conreu i treballs de la pagesia, ço és la vaca, el bou, el rocí i el pollí. Manifestat el desig de benaurança per a tots, demanen com a paga o recompensa, una rosta (llesca de pa enllardada, o fregida amb suc de cansalada o sucada amb oli, o vi, etc.) i acaba la cantada amb una imprecació demanant caiguin escales avall els qui no corresponguin a llur demanda. Com no es cansen de repetir-ho tantes vegades com convinga, sempre arrepleguen qualche cosa en el cistell.

Una de les notes del Cap d'any barceloní d'una centúria enrera és que en aquesta diada començava la temporada de Carnestoltes, no per tothom sinó per a la «gent d'upa», puix la pobrissalla ja l'havia començat un mes abans, per la Puríssima. És en aquesta diada que el senyoriu inaugurava els balls de disfressa a la gran sala de la Llotja dels quals deïa la gent barcelonina treballadora i fins la menestrala:

Al sarau de Llotja
no s'hi pot anar,
perquè dos pessetes
costen de guanyar.

A. C.

Les sardanes a la Plaça de la Cascada del Parc, el matí del dia 13 de desembre

LA DIADA DE SANTA LLÚCIA

COM ES CREA UNA TRADICIÓ NOVA

El nostre col·laborador Aureli Capmany ha demostrat prou que la festa de les obreres de l'agulla en el dia de Santa Llúcia, llur patrona, té una tradició multisecular. No en dubtem pas. Les seves proves són convincents. Però cal reconèixer que la festa de les modistes es descabdellava fins sense fressa ni brillantor, dins una intimitat grisa i somorta. De manera que no és cap disbarat de dir que el darrer dia 13 de desembre vàrem assistir a la naixença d'una tradició. I haurérem de convenir també que no ha estat com és costum en aquesta mena de natalicis, un acte vacil·lant, tímid, silenciós... No. Ha estat una naixença a l'estil clàssic, una naixença com la de Minerva eixint armada de totes armes del cervell de Júpiter, o com la de Venus elevant-se tot d'una damunt les ones entre la gatzara de les divinitats marines...

Alegrem-nos-en. La matriu de les grans felicitats populars no sols no és exhausta, sinó que és susceptible de mil infantaments meravellosos.

És clar que la primera festa, malgrat l'embranchida que hem anotat, serà sense cap dubte superada per la segona. Alguns *tallers* que han dubtat abans d'adherir-se al joiós exèrcit, l'any vinent formaran amb entusiasme. Alguns diaris que han voltat els preparatius de la diada amb llur silenci recelós, a punt si el fracàs ocorria de pronunciar una frase desdenyosa i un judici irònic, l'any vinent no podran seguir igual conducta. I com que Barcelonès és

gran i molta gent s'ha informat de la festa quan n'ha vist les ressenyes i fotografies, l'any vinent ja l'esperarà amb candeletes. Altrament, l'organització que el primer cop ha hagut d'improvisar-se, el segon cop ja sabrà amb les allaus de curiosos i de sarauiques que se les tindrà d'heure i podrà prendre totes les precaucions oportunes.

Moltes persones meditabundes s'han preocupat de les repercussions morals que pot tenir

una festa així, exaltació de la joventut i de la bellesa. Especialment un hom s'ha preocupat d'escatir l'efecte que produiria en l'existència d'una noia senzilla, avesada a una mediocritat ni tan sols daurada, aquesta apoteosi que representa el nomenament de Reina de les modistes. No serà un enlluernament perillós? — s'han demanat —. ¿No donarà ales a alguns instints de luxe i de dissipació que la disciplina del treball mantenia a ratlla? ¿La Reina d'unes hores no arrossegà tota la vida el ròssec d'una vanitat exaltada que la privarà de fer un matrimoni escaient i de menar una vida grisa i honorable?

No negarem la possibilitat d'aquests perills. Però, àdhuc tenint-los ben presents; mai no ens induirien a suprimir una festa bella i simpàtica. En aquest món, tot té dues cares i és inútil d'entestar-se a acceptar la una, tot rebutjant l'altra. La felicitat d'un dia pot fer l'infortuni d'una existència... Cert. Però també pot contribuir a endolcir hores amargues! ¿L'embranchida de la vanitat pot menar al fracàs? També pot menar a la glòria!

Altrament, la primera Reina que hem tingut ha donat tantes proves de seny i de modèstia en les seves respostes als repòrters, que ara com ara podem tranquil·litzar les nostres consciències alarmistes. L'endemà — o pocs dies després — d'haver pujat al tron enmig d'ovacions delirants, haurà sabut reprendre l'agulla al costat de les seves companyes de taller.

La novetat més autèntica va unida a l'elegància més exquisida en tots els objectes que presenta JULIETTE. Avinyó, 5

ALGUNS ASPECTES DE LA PRIMERA DIADA DE LA MODISTA

Un grup de «llucietes» voltant pels carrers de Barcelona durant el matí de Santa Llúcia

La Reina — incidentalment sense corona — ballon i sardanes a Montjuïc. L'altra noia que segueix amb el cap cot el moviment de la dansa també va ésser elegida pel jurat per formar de la Cort reial, però, inexplicablement, després de seure al voltorn del tron una vegada, va declinar els honors de la seva alta categoria...

La Reina de les modistes voltada de la seva Cort, deu companyes elegides el dia de Santa Llúcia

Pintura de Ricard Urgell

Les flors i els nostres poetes

*Narcisos, jonquilles, llentiscles en flor, murtra, terebints
i semprevives, lliri-joncs i clavellines, violetes i cap-blaus*

De *L'Atlàntida*, de Verdaguer

DONES, llegiu els poetes? Els heu concedit fàcilment la superioritat mental, més que res, per deixadesa, per la vostra manca d'entrenament en les coses de l'esperit; però, en allò que és al vostre abast i us és predilecte, us estranya que la sensibilitat masculina, un xic obtusa, hi descobreixi les vostres intuïcions. Això és el que ha passat amb les flors.

Llegim els nostres poetes i observem llurs preferències: aquestes ens revelaran una mica la història de la nostra poesia.

Elegim, per començar, la rosa, resum de perfecció. En la rosa s'ajunten la forma, la gràcia, la color i el perfum en una harmonia inigualable: la rosa és beutat.

En els primers temps del popularisme, els poetes cantaven les roselles dels camps i les comparaven a les galtes enceses de les noies, de la mateixa manera que equiparaven els cabells de les noies a la rossor dels blats. Però, en el període estructural de la poesia catalana, el neo-classicisme va tornar a la rosa la reialesa. Carner, el mestre de la nostra segona Renaixença, ha prodigat la rosa en la seva poesia, i d'ell hem après a posar, al costat del nom de la rosa, l'adjectiu triat per enriquir la imatge expressiva.

Si el poeta que ha cantat «L'legia d'una rosa»

ha dit a l'envanida: *o dona feta d'insensibles roses!* i que el pit adormissat de l'amiga era *divina ondulació de roses perescoses*, trobarem expressions semblants en els joves poetes. Tomàs Garcés dirà a l'amada: *Com sentia l'embriaguesa de les cent roses tendres del teu cos!* Rossend Llates, en una adaptació oriental: *robí parell, els llavis, més sensibles que no pétals de rosa*. I endinsant-se en el simbolisme, Sebastià Sánchez-Juan trobarà aquesta imatge exquisida: *Jo aspirava la rosa del son i s'hi adormia el cor*.

Do preat dels clàssics, la rosa, no comporta altre veïnatge que el d'un marbre perfecte, o d'uns arbres nobles, el llorer o el xipré. Josep Maria Junoy ens ha donat una fina impressió «dels xiprés i de les roses».

Josep Carner ha cantat, també, el gessamí i el gerani. Les glicines li han semblat força adients per als cants epitalàmics; però més que tot hi endevinem la seva complaença a barrejar la bella color lilosa de les flors amb l'or de les abelles.

De les glicines, López-Picó ha escrit la més fina, per a mi, de les *Voluptats d'Orient, Occident*:

*L'oreneta s'espolsa les ales,
quan la pluja ha finit,
damunt les glicines mullades.*

López-Picó és, igualment, devot de la rosa; però el sentim, encara, més sensible a l'embriagament de múltiples roses: no ha estat d'ades que el poeta petgés un dia el jardí de Schahrazada. Però la inspiració lópez-piconiana ha restat ullpresa de l'esclat magnífic de les roses, i no ens fa pressentir que el bell ordre arquitectural del roser serà alterat per excés.

Guerau de Liost al començament d'un dels seus poemes evoca l'opulència fadigada dels rosers:

*Sobre el safareig, únic ull de l'horta,
com papella un gruix de roser s'esbat.
Quan sedassa el vent manta rosa morta,
fugen bromerots, ouri b'ill alat*

Però no és pas la rosa la flor preferida de Josep Maria López-Picó; és el lilà.

Per a aquest poeta, el lilà és tota la frescor, tot l'encís efímer de la primavera. ¿Recordeu els dos primers versos de *Voluptat de maig*? Ells sols ja són tot un poema. Primavera de la naturalesa i primavera de la vida:

*El desmai que fa el lilà
i entre el lilà la noia que es recolza!*

No sé si és ell el primer entre nosaltres que ha pres les flors per designar amb elles elements de la naturalesa, creant imatges felicíssimes.

De Nadal:

*i les estrelles sent rams de mimosa
cobricelen la Rosa d'abril.*

De Ciutat Vella:

*la blancor dels flucs dels núvols
fa un magnolier florit.*

L'exemple no ha estat pas desapropiat pels joves poetes. ¿Pot haver-hi quelcom de més bell que *els gessamins de les estrelles*, de Marià Mament, i aquests dos versos d'una *Elegia tardoral* (inèdita encara) de Xavier Benguerel: *només ens queda el sol per ginesteria, i, de nit, les acòcies dels estels?*

Fixant-nos en aquests darrers versos, veiem que els joves poetes no menyspreen pas la planta o la flor que, entre nosaltres, considerem com a típicament catalana. El ramell o el brot de ginesta es troben fàcilment en la moderna poesia, però Maragall, tot i amb això, resta el màxim cantor de la ginesta, i, també, diríem, dels ametllers florits, si Carner no hagués escrit aquella petita obra mestra que es titula *Els ametllers de Sarrià*.

Arribats ací, vull allargar una mica el meu comentari.

La nostra poesia tradicional és afeixugada de positivisme, li interessa més la prometença del fruit que la flor, i no parla d'aquesta si no és en relació a la seva meravellosa i... substanciosa metamorfosi. No els diu res tot el que té de fràgil, de delicat, de poètic, un arbre fruïter florent. Els poetes i els artistes orientals encara són els nostres mestres en aquest subtil exercici. És una branca que només ha poncellat en les mans del nostre Carner.

Benvinguts seran els poetes que ens ensenyaran de mirar la florescència dels arbres, sense macular la puresa de la contemplació amb la cobejança del fruit. Bells són els arbres guarnits de llur fruit, però són un altre espectacle, i cal no confondre ambdues manifestacions, car on hi ha diferència visual hi ha també, forçosament, diferència emotiva. ¿No heu vist mai com les branques florides d'un arbre s'afinen s'immaterialitzen, i a vegades són d'una tal ingravidesa que, amb la distància, semblen un petit núvol que s'esfilagarsa? El cel, el prat moll, la terra ocrosa, els verds argentats, obscurs o brillants, dels altres arbres, influiran el ritme d'aquell arbre i el matís de les seves flors.

Carner ha sabut reflectir, en *l'aigua tremoladissa del vers* (feliç expressió del poeta J. B. Solerivens), el moment florit dels presseguers, albercoquers, cirerers, pomers. Tornaré a copiar ací la primera quatrena de *Sinyals de març*, que ja vaig esmentar fa algun temps, i que trobo deliciosa:

*Hom veu la llum darrera
de nostra perera en flor;
cada flor de la perera
sembla una gota de plor.*

Ara vull parlar d'una flor un xic contaminada de plebeisme: el clavell, i, més que cap altre,

aquell clavell, color de sang, del qual cap poeta floreasc no ens ha estalviat la comparació amb la boca roja de l'estimada. Sánchez-Juan resumeix tot el sensualisme de la bella flor purpúria en aquests versos:

*Porto un clavell a les dents
com una fruita vermella.*

Ell mateix canvia, en un altre poema, el clavell de flama per un clavell rosa pàlid.

El poeta de *Fluid* i de *Constel·lacions* ens ha revelat, mantes vegades les inefables harmonies colorístiques, olfactives i tàctils, que troba en les flors. De memòria recordo aquesta dels crisantems: *La nit és il·luminada pels vostres crisantems, a'a blancs, grocs de dia, mostres pàl·lides del vostre sol*. Aquesta altra d'un sonet: *en l'aigua de jacints, regalimants...*, i també ens parla de la candidesa de nadala. És ell qui, en aquell bellíssim madrigal que comença amb aquests dos versos, que ells sols ja són definitius: *Si nevés, amig (no et plauria?) que tot tindria un tast del color de ta carn*, al final esmenta dues flors que els poetes han cantat molt, però ell ho fa en una forma nova, originalíssima:

*O el cant blanc! Tot ho fóra cant si nevés,
i tot arbre, ametller.
I el paraigua seria una rosa de maternals pèials
qui ens hi cluria com aroma seva
— aroma
i nèctar
de les nostres besades.*

En tant, com a poeta nat en la nostra època neo-classicista, Sánchez-Juan ha emprat la rosa-símbol en alguns dels seus sonets, no els menys bells per cert, però notem que, en la seva producció recentíssima, inèdita en part, tendeix a reemplaçar la rosa pel lliri, emblema d'espiritualitat. La rosa, tan amada de les deesses antigues, s'hi troba substituïda pel lliri que floreix en les mans de les verges i dels sants:

Olor fresca d' lliri: son nom, son cor, ses mans, ha dit el poeta tarragoní Lluís Bertan i Pijoan. Lliri d'ombra sonora, en el sonet a Pilar Rufi. Però llà on la jerarquia d'aquesta flor i el seu simbolisme d'alta virtut i de puresa hi són afirmats, és en la Divagació segona (inèdita):

*Amor, acosta't a ma veu llogada;
pren de mon cor el lliri blanc de rei.*

Estic agraïda a l'autor de *Pels camins del món*, el poeta Mateu Janés i Duran, que per a un dels cinc petits *Madrigals a l'amada* i *Flors*, escrits a la comanda d'un amic, hagi escollit el nard—vara de Jessè en diu el poble, i jo l'anomeno lliri d'agost, perquè floreix per aquell mes (el meu nom de fonts m'ha permès adonar-me'n). Vull acompanyar aquesta flor, intensament olorosa i blanca, de la gardènia i de la camèlia, que són, si no m'equivoco, entre les flors preferides del poeta Josep Maria de Sagarra.

No us he parlat, encara, de la petita flor que s'amaga sota els ventalls de les seves fulles, però que la seva olor suau traeix: la violeta. Hem unit amb massa insistència la modestia al seu nom, i fins els bons poetes se'n troben influenciats: o totes gebrides i amb una humil sentor! diu d'elles Josep Carner (*Violetes desembrals*) i Sánchez-Juan, en el seu primer llibre: *Les violetes*

donarien llum si no fossin gelades de por. Aquest poeta ha dit d'una dona bella i intel·ligent: *Olor de vi letes profundes irradia*. (Sonet a Pilar Rufi).

El color morat, profund o esblaimat de la violeta, s'avé delicadament amb l'elegia. Mireu, si no, aquesta: *Ha finat la meua amada* (*Elegies*, Sebastià Sánchez-Juan).

*Ella sabia triar les violes pàl·lides
i sabia sofrir,
tremoladissa i tendra.*

Totes aquestes flors de les quals us he parlat, són flors de qualitat, enaltides pels poetes de totes les literatures, cultivades amb amor, i curant d'assolir-ne la beutat més perfecta; però, al costat de llur aristocràcia, no devem negligir la flora senzilla que creix lliurement per valls i muntanyes; moltes de les flors esmentades tenen llurs espècies silvestres, com el roser boscà o englantina i roses d'altra mena, el lliri, el clavell i la viola, flors modestes del camp i del bosc. Mossèn Jacint Verdaguer, amb gest franciscà amorosidor, ha cantat un sens fi de plantes humils i herbes oloroses, ultra el piadós inventari que ha fet, amb el nom de *Flora mariana*, de les flors que el poble ha dedicat a la Mare de Déu, i de les nombroses flors que trobaríem en el seu magnè poema *L'Atlàntida*, en *Flors de Maria*, entre altres hi ha la primula, el gira-sol, el pensament, el glop de neu i la perpetua. Els nostres poetes han donat sempre franca entrada en llurs versos a la flor i a la mata boscana; jo sóc del parer que els poetes de les diferents comarques haurien de conservar el nom comarcal si és bonic i escaient, i els prosistes encara que fos una mica vulgar, puix que si bé el folklorisme no ha d'ésser mai la missió principal del llibre, és una petita nota realística i alhora documental, que mai no fa nosa. ¿Us heu fixat que, emprant aquests bells mots de la terra, hom diria que la poesia esdevé més fresca i olorosa? Mantes vegades he vist anomenats el lligabosc, la vidalba, l'orenga i la malva, i entre les herbes de bona flaira, la menta, el marduix, el fonoll marí, el timó o farigola, l'alfàbrega, tan ben cantada per Maragall i per Verdaguer, unida amb el mirambell. Una de les nostres poetesses, la mallorquina Maria Antònia Salvà ha dedicat, en el seu llibre *«Espigues en flor»*, un rengle de poesies a la *Flora humil*, les margarides, blanques i rosses; el miosotis, que en la vall humida obre «son ull blavís»; els narcisets blancs de garriga; la flor del card i el romaní florit, d'ambdues flors l'abella extreu la mel més exquisida; l'herba de Sant Ponç:

*De tant que és humil és poc esguardada
l'herba de Sant Ponç, té un matís auster
i amb peu indolent petja el viatger
sos menuts borlins de grisor morada.*

La cadernina, «flor d'espina de ramells brillants i grocs»; la «bella flor safirina» del guinjol, i fins aquella herba humil i sense olor, la vora-via:

*T'estens a terra amb perfil de corona
mes sens ufana de flors ni perfums
tota rodona, rodona, rodona
sembles d'un sant l'aureola de llum.*

MARIA CARRATALÀ

16-X-1928.

JOSEP M.ª DE SAGARRA

El gran poeta ens ha donat, *coup sur coup*, «Les llàgrimes d'Angelina», una comèdia, «All i salobre», una novel·la, i «El Comte Arnau», un poema que, pel nombre de versos i per l'ambició que el mena, pot posar-se al costat de «L'Atlàntida»

*Tant que m'amo-
hina anar amb
paquets!... Què
hi farem; un dia
és un dia, diu no
massa convençut
el senyor Macip.*

*Una cistella atapeïda,
sempre és avinent per
agrair un favor o do-
nar una empeneta per
aconseguir-ne un altre.*

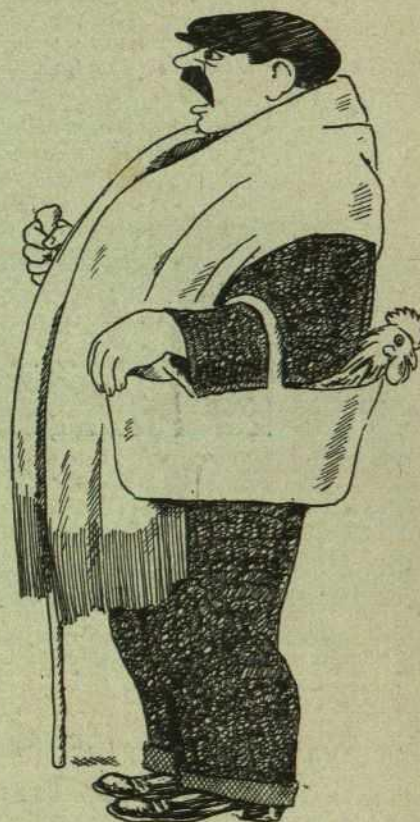
Nadal-Reis

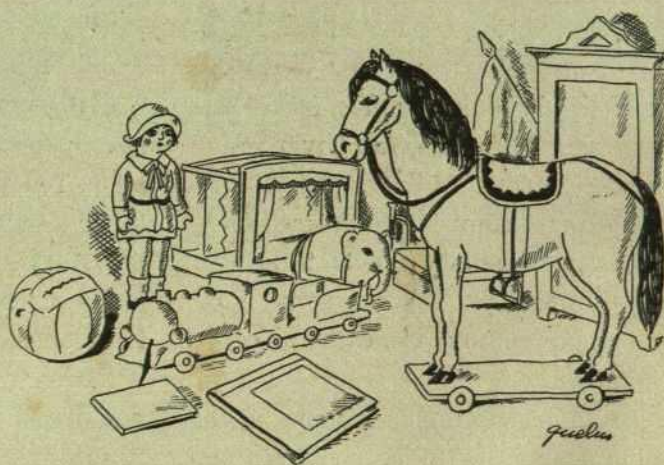
*La vianda exposada en les botigues és
un deliri pels ulls i pels sentits dels afec-
cionats a les natures mortes realistes.*

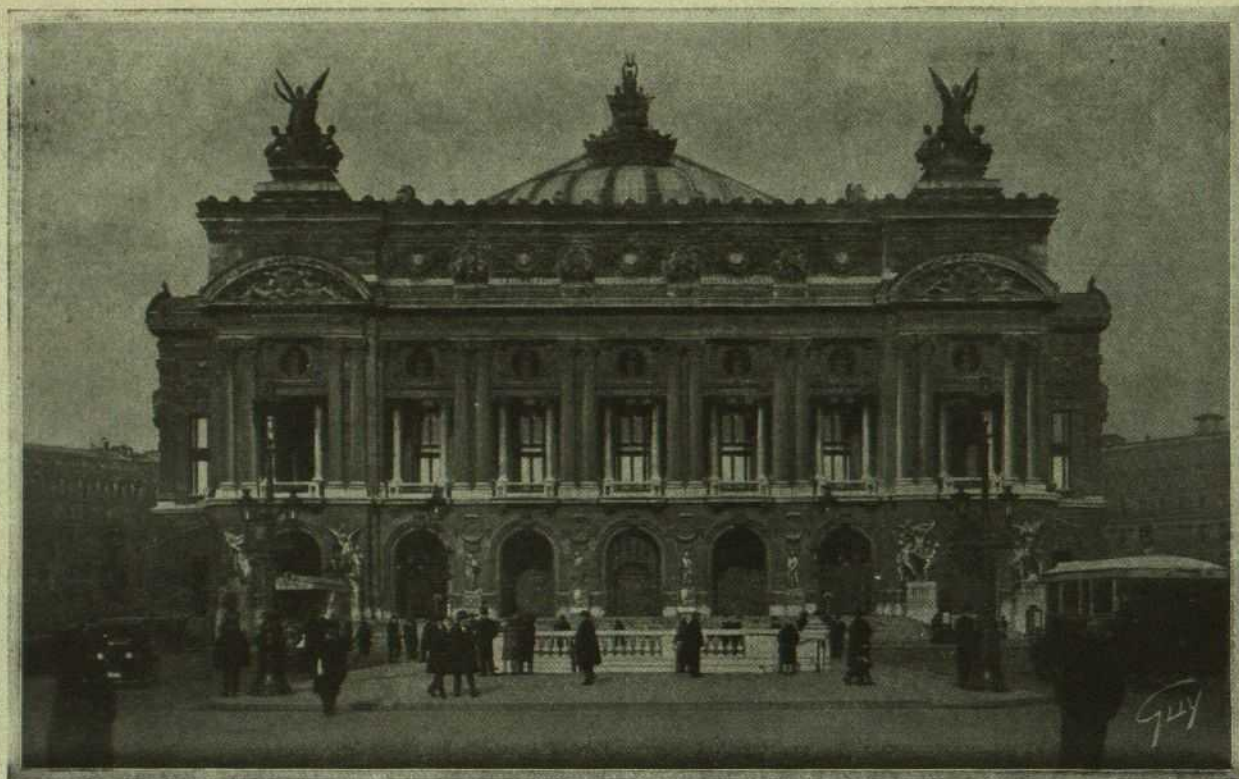
*Un infant tramet
una missiva als
Reis amb molta
il·lusió i més
egoïsme que fer-
vor dinàstic.*

*Vet ací el masover que ve a pas-
sar les festes, pressumpta vic-
tima del «timo» dels perdigons.*

*Eli ha infants que el dia dels Reis veuen realit-
zats tots el seus somnis. Altres únicament els
veuen realitzats gràcies al seu enginy i a la seva
imaginació: una nina de draps... un automò-
bil ex-cadira invàlida... una balandra de suro...*

L'Opera, el bell edifici presidint la plaça del seu nom

VAGANT...

(SENSACIONS DE PARIS I ENYORANCES DE BARCELONA)

EN el record em sembla més afinada la llum vibrant dels nostres campanars i la claredat de les nostres places.

Ací camineu hores i hores i tot ho trobeu negre. Des del cel que s'avalota rarament, però que estén el ventre atapeït de grumolls foscos fins a les llargues, llises i enquitranades faixes dels carrers, té l'aspecte de no haver-se rentat mai la cara.

Aquesta fosquedat uniforme de les bromes, dels edificis i dels troncs dels arbres, produeix a les poques hores una monotonia que s'encalla al cervell i el fatiga.

No hi ha res àcid, ni aspre, ni cantellut; tampoc no hi ha, però, res clar, somrient, optimista. Hi manca el blau. Un esguard líric del nostre cel hi faria un gran paper sobre aquestes cases tan tendres sota la pluja fina i tan dolces sota el sol pàl·lid dels dies bons.

Hi ha pertot una grisa simfonia d'equilibris inacabable. A voltes sembla que vol trencar-la la verda clariana d'un pare o la blanca mirada d'una font, però són sobtadament apagades per l'ombra d'un gran monument o d'un ample edifici més negre que els altres.

Els monuments fan una mica d'estranyesa; són imponents però no ho semblen. Tenen amples perspectives per tots els indrets; no hi manca detall; les mènsules simètriques, les figures completes i acurades, però no imposen, no fan respecte.

El sentit del negre predomina tant que arriba a produir una sensació de nosa.

La majestat, l'excel·lència de les grans construccions va venint poc a poc, quan els ulls s'han acostumat a mirar sota la pàtina de fosquedat i s'han entretingut unes quantes vegades per tota l'ex-

tensió de les ratlles sòbries o entre la indescriptible minuciositat d'alguns calats.

Momentàniament s'hi troba a manca la llum. La formidable expressió de les nostres construccions — les modernes i les històriques — tant com de la pròpia vàlua prové de la llum que s'adapta i es matisa fins a la inversemblant.

Ací la llum és somorta i té certa llefiscositat que torna intransparents els efectes, sobretot els primers.

L'estranyesa arriba a produir, per un moment, el contrasentit de la bellesa. Per exemple: la cura amb què París tracta els seus monuments centenaris — la restauració, ara un ara l'altre, no s'acaba mai — permet de poder-los mostrar amb la mateixa exactitud que si s'acabessin de construir. Nosaltres que estem acostumats a la visió fragmentària de les nostres deixalles monu-

mentals, a deduir grandeses de les mutil·lacions irreparades, trobem a mancar l'esforç d'evocació que això comporta, i la mateixa comoditat de trobar-ho ja tot fet produeix una regressió de l'esperit el qual resisteix una mica a atorgar valor a una conclusió que li ha estat fàcilment donada.

Així s'explica que hom no pugui evitar, al primer cop d'ull, de considerar que es troba davant un producte de pastisseria polit i entretingut i absent alhora de la força tràgica o malencònica dels claustres esquerdats o dels murs oberts de cantells de les fàbriques del nostre avior.

De més a més la pell torrada i estoica de les nostres pedres, a París és una ombra persistent i indúctil penjada a

les escultures, a les agulles i a les façanes.

Aquesta daurada fesomia de les nostres torres i monestirs fa una immensa pena de no trobar-la en l'inefable recó de Saint Julien le Pouvre, Cluny, Notre Dame i Tour de Saint Jacques...

Triomfa el negre; sempre el negre, persistent, obsessiu, embolcallant els arbres com una teranyina de forja, estenent-se sobre el repòs adolorit del Sena...

Un raig de sol viu, mediterrani, mirat al través de l'agulla de Notre Dame o de la Sainte Chapelle fóra un es-

pectacle sense preu. El mirari en àvidament els milers i milers de balcons i finestres que s'apreten com a grans de raïm en les façanes de totes les cases; dibuixaria espurnes brillants en els ulls àgils i rodons de les noies, dauraria la tristesa lírica dels vidres de «quint pis» reduïts i balbs...

Aquest desig sobtat ens porta, però, tot seguit al dubte. La coloració fosca i intrascendent de París ha arribat a constituir un ritme, un ritme llarg i lent que trena tota la seva gràcia des del gris al negre.

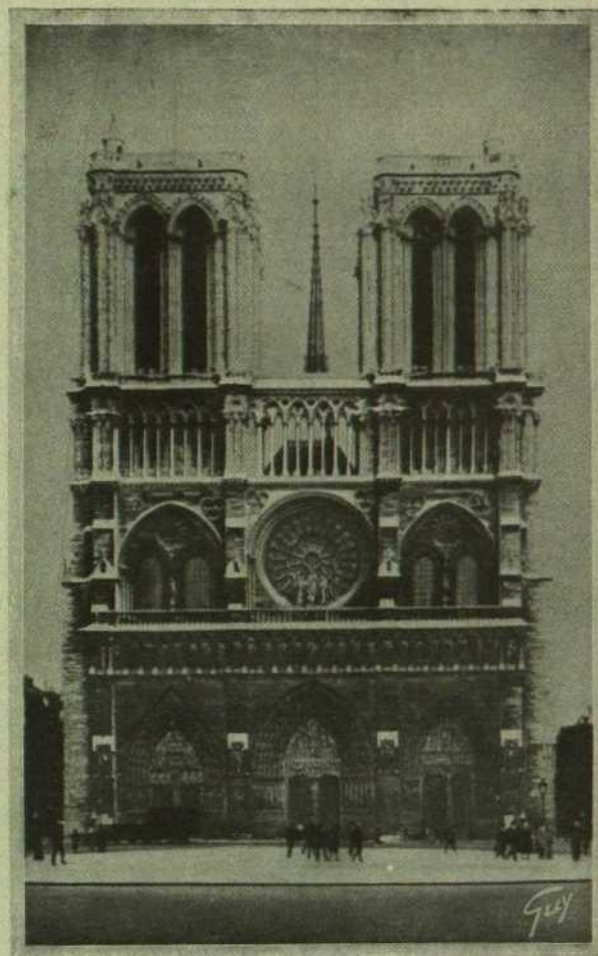
Un suavitat feta d'aquests tons, no pot compartir serenament la llum dels medis mediterranis. Floririen ací i allà clapes estridents que atacarien l'equilibri visual com ataquen l'oïda les cordes desafi-

nades. I fóra lamentable de trobar inundacions dissonants en els carros victoriosos dels angles del Grand Palais — posem per cas — o en l'eurítmia de les estatuetses dels parcs.

Les infinites col·leccions de targes postals i els no menys infinits gravats de magazine, mostren un París destriat i copiós de matisacions. Amaguen absolutament el sentit del negre que és la primera realitat desconcertant i confusió.

L'anàlisi es desperta i la valoració comença, quan els nostres ulls a còpia d'oscil·lar del gris al negre, han anat perdent el blau del cel i el mar originaris. És a dir quan s'han incorporat al ritme.

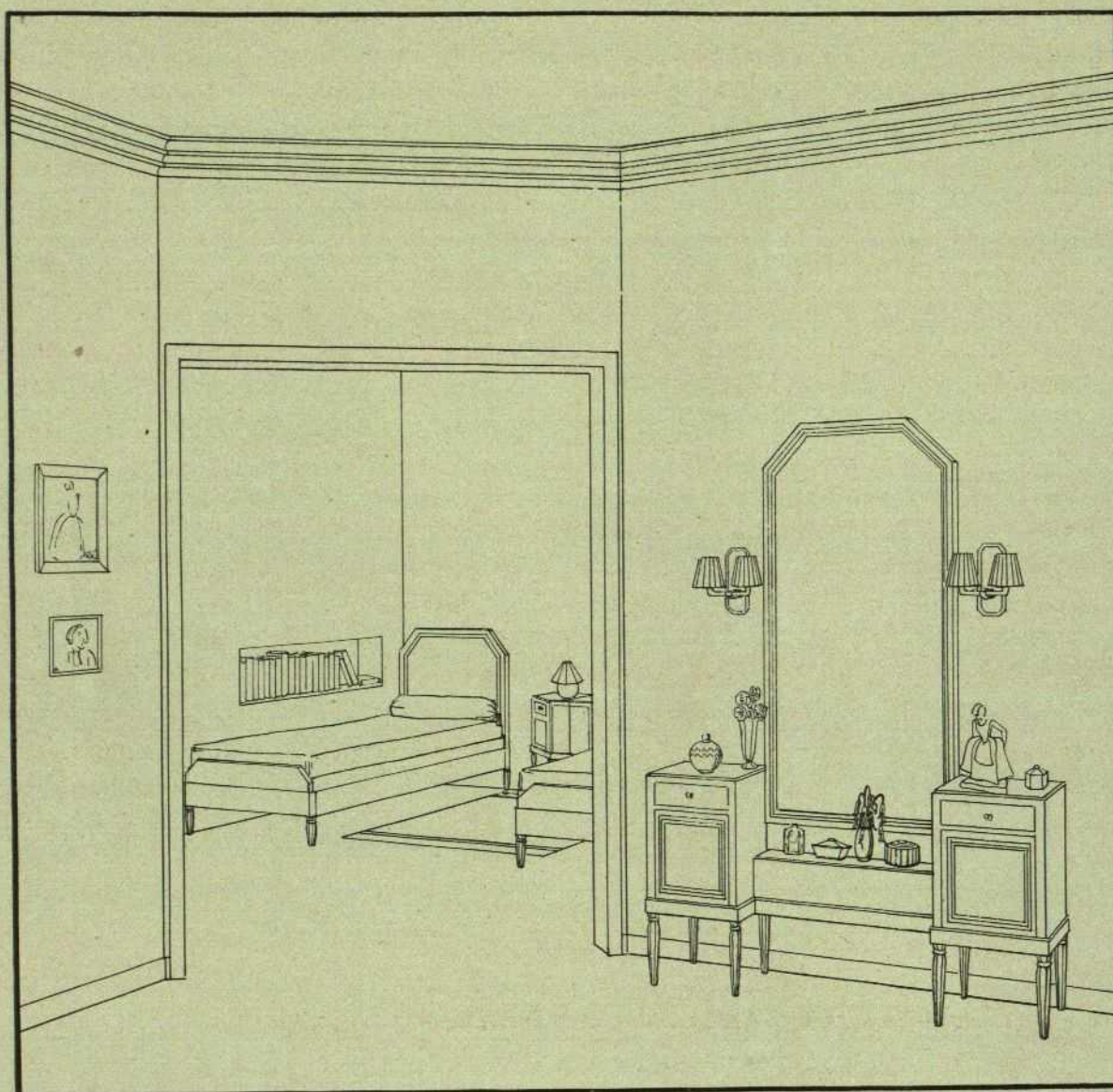
RAMON XURIGUERA

La Catedral de Nôtre Dame

La Tour Saint-Jacques

Algunes normes de bon sentit per a l'amoblament i decoració d'interiors

IV

A l'amic Màrius Gifreda

POTSER en poques qüestions com en les que es refereixen a l'amoblament i decoració d'interiors, és justificat practicar el que ha estat anomenat entre nosaltres la santa insistència. Així, si en el transcurs dels tres articles precedents no hem deixat de remarcar el contrast que ofereix l'art dels nostres dies, no ja amb el dels primers anys del present segle, sinó també amb el de deu i fins cinc anys enrera, creiem que serà justificat insistir avui que tractem de planejar un cas concret d'habitació moderna, per tal

d'esbrinar fins a quin punt és enraonat que prevalgui la rigidesa característica de l'anomenat art nou i la manera de fer-la compatible amb la tasca de l'ensamblar i les arts industrials per ell amenaçades.

Volem presentar un dels casos més corrents en el parament d'interiors: un dormitori i, a fi d'emmotllar-nos tot seguit a les normes de l'esperit modern, adoptem la distribució aconsellada per Le Corbusier, qui separa la cambra dormitori pròpiament dita, del vestidor; disposició que, lligada íntimament amb la

cambra de bany, dóna un conjunt d'una gran vistositat i d'un innegable sentit pràctic.

Un simple anàlisi de la planta adjunta, permetrà distingir tot seguit dues disposicions diferents dels mobles de la cambra dormitori, les quals, no sols donen la solució pràctica del llit separable, sinó que, basant-se en el moble de tipus reconer, converteixen la tan bescantada com vulgar taula de nit, en un moblet auxiliar, també separable i reduït al mínimum d'embalum.

Es podrà dir que es tracta d'una pura solució de truc, però ja varem remarcar al final del nostre article precedent, que davant la crisi del decorativisme, sols modificant l'estructura i fent jugar l'enginy en la concepció dels nous mobles, creiem que era possible de senyalar una nova orientació diferent de la que domina en els moments actuals.

Si estem d'acord amb Le Corbusier en ço que es refereix a la distribució de les habitacions i ens hem d'ajustar als seus preceptes, no sabríem estar-hi tant pel que respecta als mobles en ells mateixos i en quant a l'ambient que és convenient donar als interiors.

Le Corbusier proclama que l'amoblament ha d'ajustar-se a l'esperit del moble tipus arxivador (fitxer amb calaixos i compartiments) criteri que creiem molt

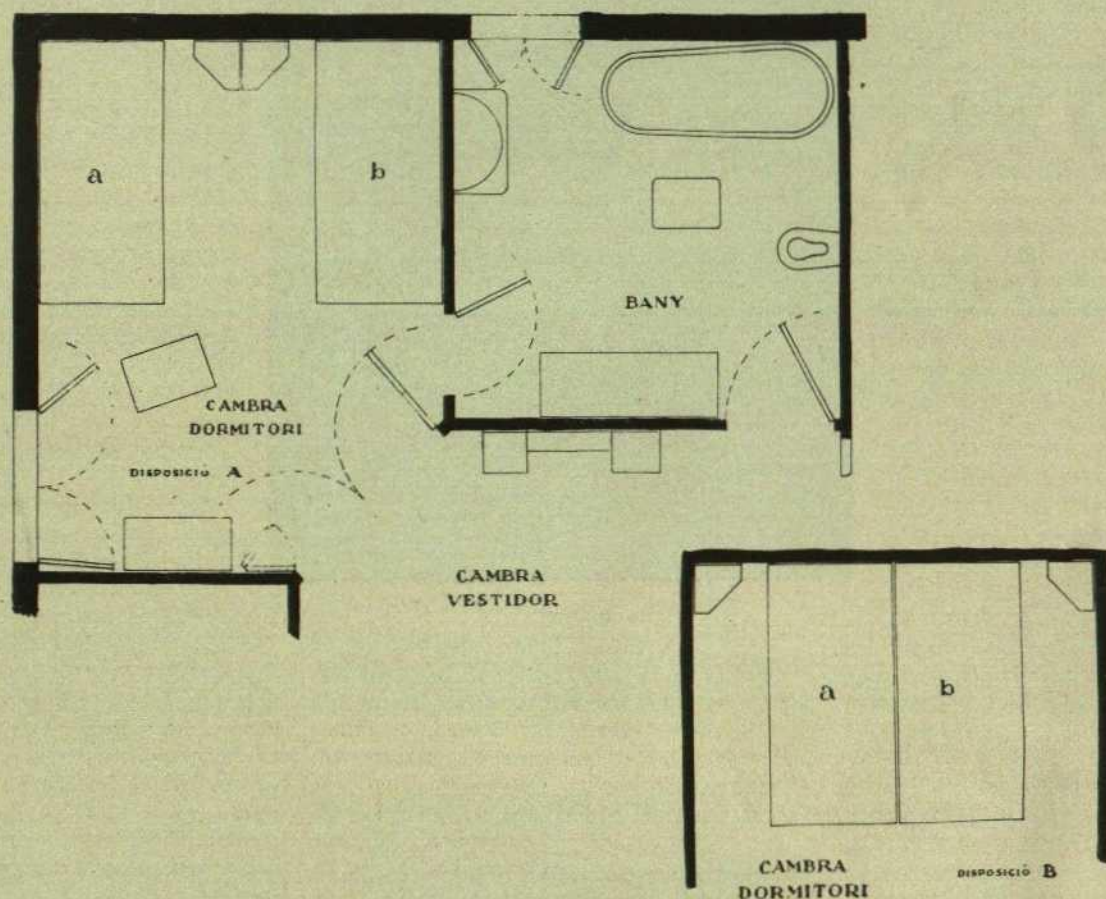
ajustat en un despatx o centre en el que regeixi una organització rígida i precisa, però ja no ens ho sembla tant, en els interiors on se fa la vida corrent, on cal que a més d'una certa intimitat, regeixi un cert confort de l'ambient.

Per altra part, cal reconèixer que, no sols el moble que s'adigui amb les modernes estructures no està resolt d'una manera definitiva, amb tot i que els alemanys han fet alguna cosa, d'ençà que van afranquint-se del domini de l'expressionisme, sinó que en en el cas concret de casa nostra, on és tan arrelada la dita que «cada casa és un món», considerem extraordinàriament difícil arribar a l'adaptació d'aquest corrent uniformista.

Finalment, si és una gran dificultat aquesta manca d'adaptació de les gents nostres a les corrents del dia, no ho fóra menys la dificultat per a crear un centre de producció seriada que, dintre d'un terme mig de gust i amb un sentit altament pràctic, resultés assequible al nombre infinit de criteris que és necessari satisfer, en la difícil tasca d'agençar interiors.

Un altre dia tractarem d'escatir si això fóra possible entre nosaltres i els mitjans que caldria emprar per a arribar a un resultat tan falaguer.

RAIMOND VAYREDA I CASABÓ

Paul Valery discuteix de literatura, art i ciència

en un interview amb G. Laurence Groom

La primera cosa amb què topà la meua vista en entrar a l'agradable saló d'En Valery, fou un retrat de dona per Berta Morissot, potser la més gran pintora de l'escola impressionista francesa, contemporània de Monet (al qual degué almenys alguna cosa) i de Manet i dels altres gegants d'aquell temps.

Mirant al voltant de la sala veig molts més quadros del mateix pinzell, amb llur deliciós color pipillejant a la llum del sol que penetrava per les altes finestres de la blanca sala.

Vaig sentir una veu darrera meu i em vaig girar per trobar-me amb l'amistosa benvinguda de Monsieur Valery.

— La darrera vegada que vaig veure Berthe Morissot — vaig notar — fou en el saló de Mister George Moore, a Londres.

— Berthe Morissot era tia meua — contestà, mostrant-me un dibuix de Mme. Valery infant, una bola de greix plena de sacsons, de cosa d'un any —. Estic quasi segur d'endevinar del que em voleu parlar — digué somrient M. Valery — després d'haver descobert diverses coneixences comunes — la meua obscuritat.

Hauria estat inútil de negar l'imputació; Tampoc no vaig intentar-ho. Amb ràpids i nerviosos moviments, es va treure una cigarra de la butxaca de l'armilla i confessà ésser tímid, particularment quan es veia obligat a parlar anglès. Així, desarmant d'entrada, fou deliciós, com ho era l'anglès, que és extremadament fluent.

— Sóc un escriptor difícil i ho sé. La raó per la qual a la gent no li agrada l'obscuritat és perquè aquesta els obliga a pensar i no volen fer-ho; hi ha massa feina. És molt més fàcil donar les coses per enteses. Naturalment l'obscurantisme com a objecte en literatura, com a fi, és ridícul i no porta enlloc.

Jo no sóc deliberadament obscur; això és, en mi una qüestió de psicologia. Quan més clar està el meu cervell, més obscura és la creació que en surt. Sé que això té so de paradoxa, però no ho és. Deixeu-me explicar el que vull dir. La gent diu una pila de nicieses sobre la simplicitat de la naturalesa. De fet, la naturalesa, no n'és gens de simple, sinó extraordinàriament complexa. L'objecte més simple devé complex en el moment en què nosaltres comencem de pensar-hi seriosament. Quan diem «simple» el que en realitat volem dir és «clar», i tant sàvia és aquesta «simple» natura que, en l'interès de la conservació de l'espècie anem obeint les complexes lleis del nostre ésser sense tenir la més petita consciència del propòsit amb el qual som usats. En mirar un objecte concret la gent tradueix el que veu en termes de llur particular intel·ligència, i la manera més fàcil de mirar les coses és objectivament. D'altra banda, la gent no veu el que té al davant; veu només el que té en llur propi pensament, puix, encara que normalment no ens donguem compte del fet, la visió és un afer altament complicat.

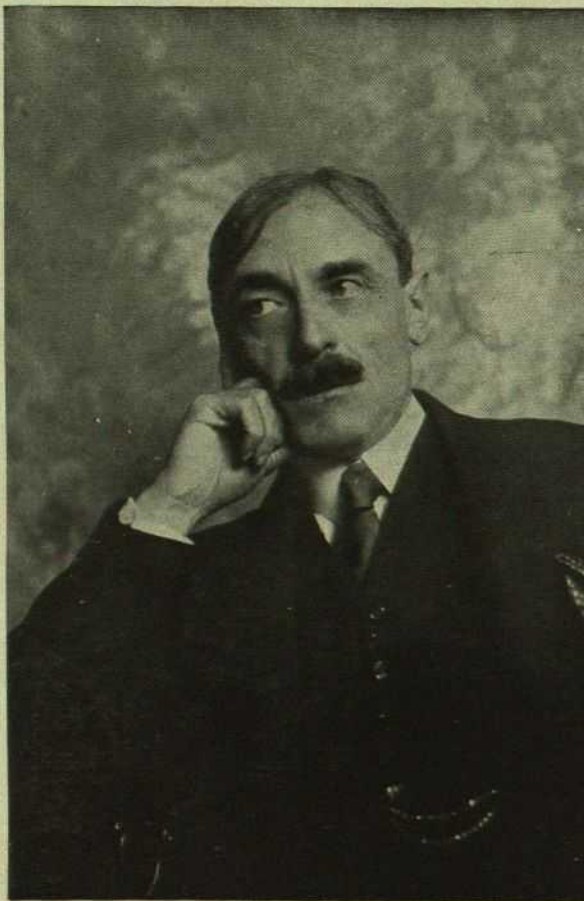
— Així, haig d'entendre que dirigiu una acu-

sació de peresa contra la raça humana? — M. Valery somrigué.

— Perfectament. És que si considerem la qüestió honradament, treballem si no és sota alguna mena de compulsió? La necessitat d'expressar-se, sentida per tots els veritables escriptors, la necessitat de procurar-se els mitjans de vida, comuna a tots?

Pel que fa al que he dit fa un moment que les més clares intel·ligències produeixen sovint el treball més obscur... és una qüestió que depèn del profundament que penetren en els recons del pensament, i també en part, qüestió d'una vista extremada. Il·lustraré el que vull dir.

Quan un ull completament desentrenat mira un

Paul Valery

quadro, veu merament el subjecte tractat pel pintor. Un paisatge, posem per cas; arbres, un llac, muntanyes per exemple. Els matisos de llum i ombra del color els perd per complet; la visió és purament objectiva. Deixeu en canvi, que l'ull entrenat del pintor miri el mateix quadro i d'una sola vegada veu la complexitat que hi ha en aquesta cosa aparentment simple. Es farà càrrec de la composició, de la pinzellada, de la correlació del color, de mil complexitats im-

possibles de percepció per a la visió no entrenada.

Apliquen ara el que acabo de dir a la literatura i tindreu una clara explicació de l'obscuritat.

— Un punt de vista que, estic segur, no s'ha ocorregut a

molts — vaig remarcar en prendre les coses per enteses, com fem.

— Suposo que demano molt dels meus lectors — continuà M. Valery — puix la major part de les persones arriben a casa després del dia de treball, en cerca d'un calmant i no pas d'un estimulant del pensament. Volen ésser endormiscats, no llançats a raonaments combatus. Jo demano als meus lectors concentració d'ordre elevat, que hi posin tota llur intel·ligència i segueixin de prop la meua línia del pensament.

Restàrem silenciosos uns moments. De baix el carrer pujà l'ocasional soroll d'un automòbil en passar i el dèbil piular dels ocells en els arbres de l'avinguda, feliços del sol que feia després de l'opaca grisor del dia abans.

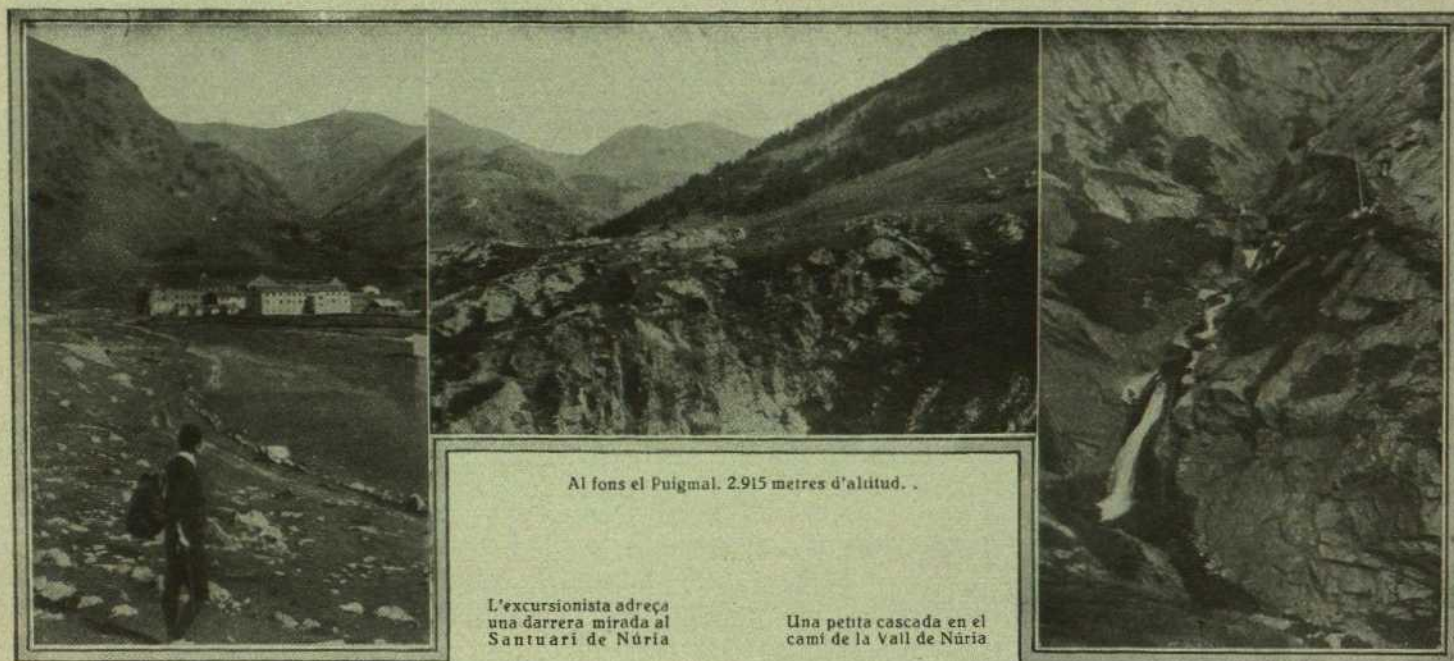
— L'escriptor que m'ha influït més és certament el gran escriptor americà Pol. Quan jo era molt jove vaig fer-me amb les traduccions de Baudelaire d'alguns d'aquells meravellosos contes i en vaig ésser tan fascinat que no em vaig poder sentir satisfet fins que vaig haver llegit tot el que Pol hagués mai escrit. La seva vida em fascina també, és tan interessant psicològicament. Conec persones que es queixen que és desigual, però això pot ésser dit amb la mateixa veritat de tots els escriptors originals. La meua única meravella és que fos capaç de produir la quantitat de bon treball que produí sota la pressió d'una continua manca de salut i de circumstàncies difícils. I que fos possible que aquestes condicions no deixessin senyals en el seu treball creador.

En el seu millor, com en «L'enfonsament de la casa d'Usher» i en aquell extraordinari i «tour de force» «Ligeia», quin mestre del «macabre» es mostra! En el primer d'aquests contes l'atmosfera d'horror en la qual envolta el lector, creix constantment fins a la culminació i ni una sola vegada deixa afluir la tensió, i si podeu recordar la vostra primera lectura em sembla que us representareu aguantant-vos la respiració fins el final del conte.

En el segon, Pol quasi fa possible l'impossible — per a la imaginació. La gradual possessió del cos d'una dona vivent per l'ànima d'una morta, el triomf final al moment de la mort, la reanimació del cos davant dels horripilats ulls de l'home que ha posseït els dos, arriba a ésser temerari i convincent d'una manera astoradora. Les repetides temptatives de l'ànima per penetrar en el cos de la segona muller, que sembla repel·lir instintivament l'intent, i el canvi final; fins en les característiques físiques — quina idea!

Si hi hagués temps podria parlar-vos per molt més temps, potser, del que vós podríeu sentir-vos inclinat a escoltar-me, dels versos de Pol. De

(Segueix a pàgina 34)

Al fons el Puigmal. 2.915 metres d'altitud.

L'excursionista adreça una darrera mirada al Santuari de Núria

Una petita cascada en el camí de la Vall de Núria

Filtracions d'una excursió al Pireneu Català

A SALVADOR DALÍ

Nit blava acariciada tendrament per un aire tebi i cansat, amb sentors de clavell. En mig d'una agra fortor de vi, les vellutades plomes del capell d'una dama obscura, resten immòbils i imprecises com un interrogant. La finestra del nostre vagó emmarca un instant, la barraca d'uns carrabiners incerts. El va-i-vé dels sotracos del tren ens atordeix. Somniem. Columnetes de fum perla, cotó fluix, el soroll que fan les petjades d'uns peus nuus damunt la sorra fina de la platja. Moviments imprecisos. En baixar a Ribes del Fresser tremolem de fred.

* * *

UNA espardenya graciosa i blanca. Una altra espardenya graciosa i blanca, però amb una punta de fang. Cintes, vestits de llana, colors: groc, verd, rosa i blau. Orelles destacades. Orelles amb penjael·les. Cabells on s'hi espilla una raqueta de tennis difuminada. Moviment. L'absurd i exòtic que surt d'una boca en forma de taca roja. Total, una estiuejant de Ribes.

* * *

LA carretera que va fins a Caralps forma un espiral polsós. Paisatge

ondulat, arbres. Verdi, Rossini, Schubert... Irusta. Qui xiula? El dia deixa d'ésser clar; pels carrers estrets i miserables de Caralps, hi ha unes llums diluïdes. Se sent el jazz-band del caminar d'una mula negra. Un fanal groguenc i atrofiat és punt centric de les facècies d'un borinot que l'envolta amb un zumzeig histèric. Hem conegut un nen molt petit que es diu Ferran.

* * *

FOSCA, fred i soroll d'aigua. Incertesa de passa. Fumeroles llunyanes d'un vermell de quadre antic. Corriol estret flanquejat per muntanyes massisses i potents com pits de matrona fosilitzats. Ambient fort, paorós, masclé. Rellu lluminós i amable del riu Fresser que, com un fil d'argent, serpenteja per davall un pont d'arcada breu. Ombres, contrallums, tenebres que van desapareixent amb recança. Gotes de rosada. Perles blavisses... El dia que va il·luminant suaument el camí de Núria.

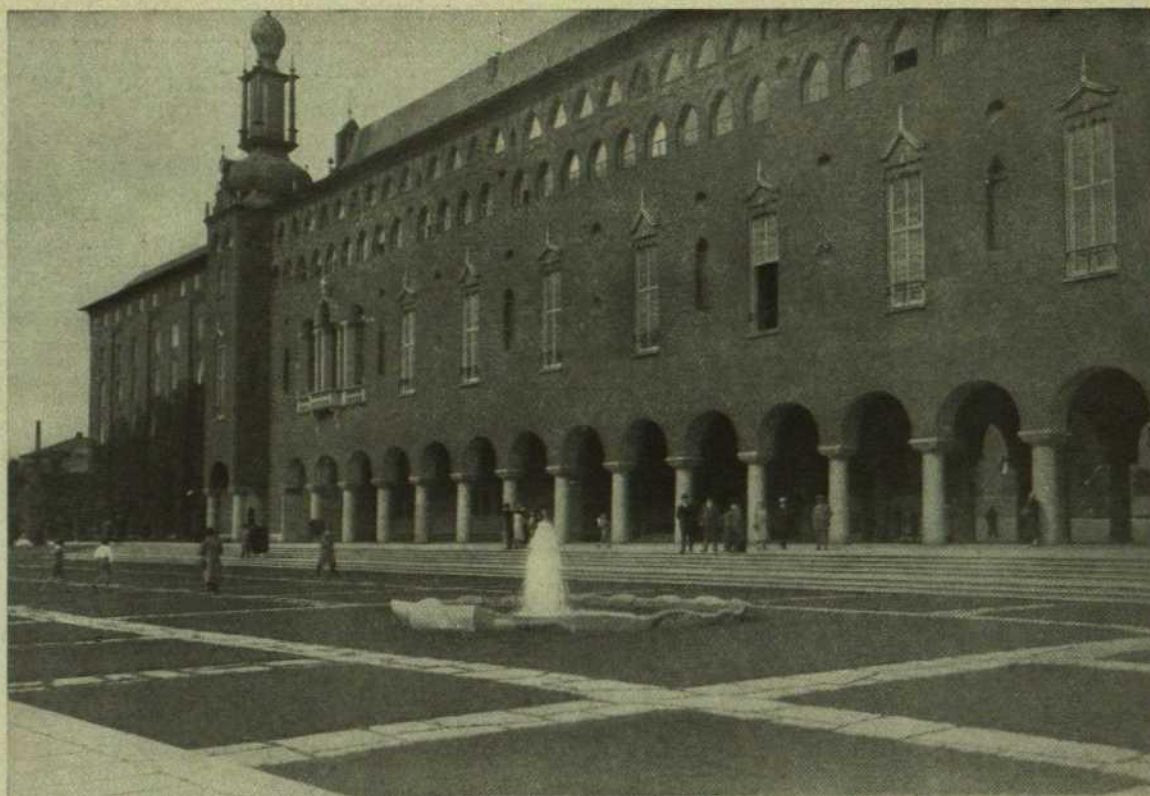

EL petit conjunt d'edificis que formen el Santuari de Núria, es troba al mig d'una vall tova i emmandrida. Hi ha poques persones laïques i molts capellans que parlen i riuen amb veritable encisament. Una mà llarga i prima bellament manicurada, fa rodar amb fúria entre els seus dits — espàrrecs nacrats — el puny d'un bastó groc; dues ratlles de porcellana blanca i polida xarboten sensualment en mig d'una el·lipsi allargada de carmí. Passen les hores amb l'embadaliment contemplatiu de la natura pirenenca. Del cim del Puigmal emprèn el vol un corb d'ales fantàstiques que ens inunden de tenebres. És de nit.

* * *

DE retorn hem vist un cosa estranya i sorprenent; un revisor de tren simpàtic i amable. Passada la Vall de Ribes és un sedant deliciós la troballa de la Plana de Vic. El sol té una claror indecisa i la visió del paisatge és ràpida i desdibuixada. Com a últim record colpidor, hem vist en un angle del vagó, una aranya grisa lleument emblanquida que, esputava les restes d'una mosca indigesta... En sa subtil teranyina de seda.

JUNCLAR

Façana del palau municipal o Stadshuset

La decadent arquitectura de darreries del segle passat va ésser llurada, des dels primers anys del nostre segle, per l'arquitectura moderna que començant a Alemanya va propagar-se ràpidament pels països del centre i nord d'Europa, esdevenint en poc temps internacional. Tan sols a Suècia, millor dit a Estocolm, va endinsar-se fins a l'esperit del poble i agafà caire oficial en construir-se els edificis públics del «Stadshuset» o casa de la ciutat, «Rådhuset» o palau de justícia, l'estadi, les

L'arquitectura moderna a Suècia

El «Stadshuset» d'Estocolm

esglésies d'«Eugelbrekts» i «Hogalids», etcètera, etcètera.

A la casa de la ciutat d'Estocolm està representada tota l'activitat artística del país, no sols en arquitectura, sinó en escultura, pintura i les arts decoratives.

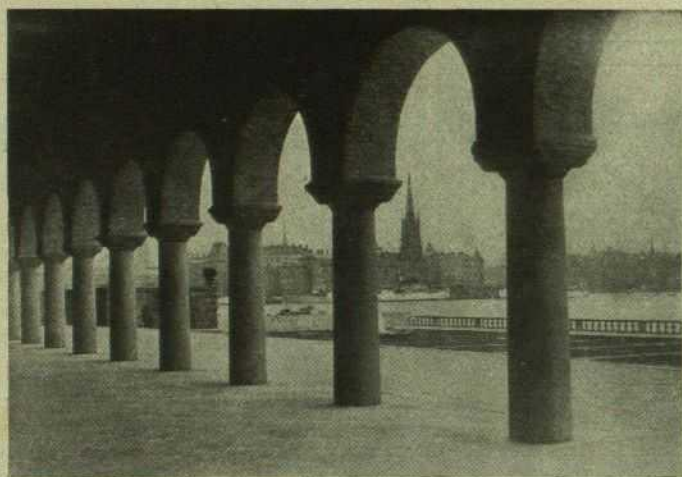
L'obra de l'arquitecte Ragner Ostberg consisteix en inspirar i coordinar les obres dels diferents artistes que s'adap-

taren al pensament i dibuixos d'ell. La cooperació de la indústria és causa moltes vegades del fracàs d'un edifici. L'arquitecte Ostberg, premeditadament

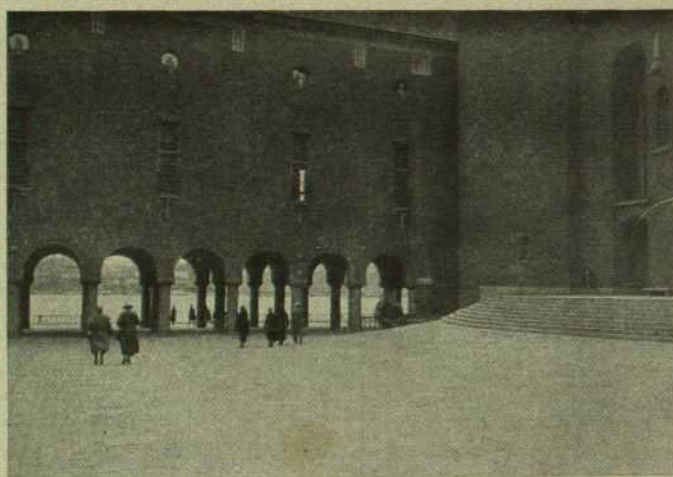
va escollir per a la seva obra una manera de fer derivada de la tradició sueca, un estil vigorós i atraient, però susceptible d'ésser executat i acabat per una màquina, i aquest va ésser el motiu del triomf que el portà al més complet èxit. La perfecta funció dels materials de construcció i les ben trobades proporcions, és la primera impressió

Dues vistes del port d'Estocolm: vaixells entre muntanyes

Els pòrtics de la casa de la Ciutat

El mar a través dels porxos

que es rep. La qualitat és evident que prové de l'entusiasme de la majoria per l'obra, i aquest és el cas del «Stadshuset». Cada planxa de la coberta ha estat present d'un ciutadà, i tots han intervingut per a obtenir el millor efecte estètic i arquitectural. Segurament cap dels edificis públics moderns ha estat planejat amb tant d'afecte pels seus promotors. Un concurs l'any 1902 va elegir l'arquitecte i fins l'any 1909 no varen començar les obres, després d'uns sens fi de croquis que foren sotmesos a una contínua evolució fins arribar al projecte actual.

L'edifici del «Stadshuset» està situat a la riba del llac Malaren en el barri del Norrmalm. Les façanes laterals formen part del cor de la ciutat i les dues principals, unides per l'esvelta torre, queden separades de l'aigua per una terrassa-jardí. Vist des del llac, el «Stadshuset», presenta una magnífica harmonia de conjunt acusada per la roja tonalitat dels maons, la coberta verda i les cúpules coronades d'or. I si teniu la sort un dia de veure retallada la seva silueta sobre una posta de sol nòrdica, us farà l'efecte d'un somni de bellesa.

L'entrada principal de l'edifici dona a un pati obert, solució original, puix segons la tradició als ajuntaments del Nord, el primer que es troba és el gran pati cobert, que en el «Stadshuset» vindrà després. Aquest

pati obert, tot de maó, està tractat d'una manera molt simple, amb pocs detalls. El més atraient és que la cruxia del fons té calada la part baixa per una doble columnata de granit a través de la qual es veu la terrassa i el llac, la qual cosa li dona un aspecte molt meridional. El pati cobert o «hall blau» és remarcable perquè les parets són d'obra, vista formant requadros tractats verticalment, i sobretot per l'èxit de la llum, puix solament la rep per petites obertures situades a la part alta i sols en tres costats. Una gran escala dona a la sala de recepció a la planta principal.

La galeria corresponent sobre el pòrtic i de front al llac, és d'una encertadíssima proporció; els brancals de les finestres estan admirablement modelats amb baix relleus, obra d'Acké, i les parets decorades amb frescos per Prince Eugene. De més a més, es troben un grup de petites estades, cada una de les quals té un encant diferent.

L'anomenat «hall daurat» és d'una riquesa imponent, mesura 44 metres de llarg per 14 d'ample i 13'5 d'alt. Les finestres, en forma de nínxol, tenen una amplada interior de 4'5 metres. Està decorat amb mosaic venecià daurat amb figures mitològiques dels herois de Suècia. La decoració és d'Einen Forzeth. El sostre està format amb vigues de ciment armat policromades que donen un conjunt de línies estretes de gran efecte.

La «cambra del consell» està tractada a l'estil medieval amb grans encavallades de fusta i les parets esgrafiades formant un dibuix intrincat. Està molt ben trobada la distribució interior sense corredors ni passos perduts.

Veritablement el «Stadshuset» d'Estocolm és un edifici model en el seu gènere i representa tota una escola d'art. Analitzant hi trobareu influències alemanyes, italianes, angleses i fins orientals, però tan ben harmonitzades que donen un conjunt perfecte. Res no pot

ésser atacat seriosament de l'obra del gran arquitecte Ostberg que encarna en aquest edifici el pensar i el sentir de la Suècia moderna. Els 18.000.000 de krones que ha costat l'obra revela l'enorme esforç realitzat per una ciutat de 600.000 habitants sols compensat per l'orgull de poder dir que estan en possessió de la millor casa de la ciutat d'Europa.

El palau municipal d'Estocolm vist des del mar

JOSEP M. ROS I VILA
Arquitecte

NEULES

PER AURELI CAPMANY

CONEGUDA és la frase: No siguis neula! com equivalent a babau o beneit, així com neulat és sinònim de raquític, magre, pansit, malaltís, i neulit ho és de prim, sec, escarrancit i també neulós, nuvolós, boirós, etcètera. Però no són pas aquestes aplicacions simbòliques o lexicogràfiques les que ens interessin solament, sinó les neules pròpiament en llur representació religiosa semi-litúrgica i alhora substància menjívola.

Actualment potser semblarà un xic estrany parlar de neules com de cosa eclesiàstica i no obstant han servit al culte en certes èpoques. És sabut que s'anomena «neula» una mena de pasta fina i prima com l'hòstia, feta ordinàriament de farina sense llevat, sucre, mel, llet, etc.

Ben diversos eren els noms i sinònims que a l'edat mitjana s'usaven per a indicar la neula, dels quals noms el llatinitzat Nebula és, segurament, el que ha originat l'actual Neula. Si cerquem l'etimologia en la primor de la boira o neula, podrem admetre-la calculant que amb la idea de boira que s'enlaira vers el sol més o menys transparentat en la impalpable glassa atmosfèrica, s'usa en diferents actes del culte eclesiàstic, simbolitzant generalment l'espiritualitat.

A l'estranger, segons explica Ducange, en la festa de la Pentecostès, en entonar-se el *Veni creator* gitaven en l'aire multitud de neules i estopes inflamades, i en ésser el *Glòria* deixaven anar continuament ocellets que duïen neules lligades a una de les potetes, operació que durava tota la missa a excepció de l'Evangeli.

Aquests ritus o costums no eren propis únicament de determinades localitats sinó que eren generals. Referent a la nostra terra ho confirma precisament la menció que en fan les «Lleis palatines» del rei Jaume II de Mallorca i els «Estatuts de l'Església de Barcelona» de l'any 1322.

Així és ben fàcil suposar i creure que les neules tingueren en principi una significació litúrgica i que després s'ha perdut. Primitivament hi havia certs aliments que es consideraven com a molt apropiats per a determinades circumstàncies religioses. Tals són la llet i la mel, que es donava en algunes localitats als neòfits, després de rebre el baptisme. Potser les neules siguin una resultant immediata d'aqueixes llet i mel, barrejades amb farina, cuita en uns motllos que, pels símbols i llegendes que hom hi veu, s'ha d'admetre la neula amb un significat més noble que el d'ésser una vulgar pasta pròpia per a satisfer el paladar, per tant com, de vegades, fan referència al goig del paradís.

A Catalunya les neules eren conegudes almenys abans del segle XI, puix En Balari en els «Orígenes històrics de Catalunya» dona a conèixer uns extrets de diversos documents que en parlen.

Consta per un dels documents datat l'any 1089 que el pavorde de la Seu de Barcelona nomenat Ramon va fer, amb consentiment del Capítol, una donació a Pere Dodedeu, per altre nom Umbert, a canvi de què aquest s'obligava a donar als Canonges cada any per la festa de l'Ascensió una refecció de piment i neules. Pocs anys després, a 1112, el bisbe Ramon, antecessor de Sant Oleguer, amb els Canonges de Barcelona donava un alou a En Mir Siniofret, Prevere i Canonge, a canvi de què el comprometia donar també cada any, per la dita festa, piment i neules.

Ja d'antic en certs dies de l'any eren admesos prohoms del gremi de pescadors al refetor canònic de la nostra ciutat on se'ls servia vi i neules que eren donades als Canonges en dies assenyalats. Així ho prova aquest altre document tret a llum per En Balari: «L'any 1171 en vista de què els pescadors defraudaven la Seu de Barcelona el delme de la pesca per mar i aigua dolça, es tractà que els pescadors amb llanxa i trema darien per si i sos companys un quarter de piment i deu neules cada any per Nadal, Pasqua de Resurrecció i de l'Esperit Sant».

Per la Setmana Santa a l'estranger també s'usaven les neules donant-les-hi una significació molt relacionada amb la religió. N'Edmon Marcenc en el seu tractat dels ritus de l'Església antiga ha adduït que en la Bizantina, segons un pontifical del segle XIII, en la diada del dijous Sant després del lavatori de peus, per tal d'espiritualitzar i commemorar el Sant Sopar, es deia un himne i, mentres el cantaven, els infants de Chor o escolans i la comunitat, portaven uns pans sense llevat, neules i obletes (sens dupte hòsties) que era beneït pel bisbe president del Chor o del degà, es repartia dient a tothom que en prenguessin i en mengessin en commemoració del Sopar del Senyor. Aquesta ordre era

obeïda per tots els presents; menjaven amb sobrietat, bevien també amb mesura i cantaven honestament. Segons diu l'autor esmentat, en la història de la litúrgia medieval era costum en les esglésies franceses que el dijous Sant en la funció solemne dita del «Mandat», després del lavatori foren presentades al bisbe pels seus ministres les neules i el vi que s'havien de donar a tots els assistents a l'acte.

No sabem de cert si a Catalunya també es feia consum de neules en les esglésies, però sí que serviren per a enramar i engarlandar els temples, cosa que encara es fa en algunes parròquies rurals durant les festes de Nadal. És possible que en els segles mitjos fos un costum general en tot el Principat el penjar les neules formant garlandes que corrien d'un cantó a l'altre d'altar.

Que és costum ben antic ho confirma la notícia d'un acord capitular de la Seu de Vic de l'any 1303 segons el qual es mana donar per la Quaresma mitja quartera de farina de forment per a fer neules a fi d'ornamentar el Chor i altres llocs de l'església, segons costum. En l'any 1311 queda més aclarit el sentit de l'adord dient, que la quantitat de farina a entregar havia d'ésser una quartera per a les neules que s'havien de posar al Chor de la Catedral de Vic en les Pasqües Florida i Granada i en el dia de Sant Pere, com també per les que es devien tirar el dia de Rams, en la missa matinal de Pasqua i en les vespres del mateix dia... motiu per suposar que es devia moure gresca a l'església aquests dies!

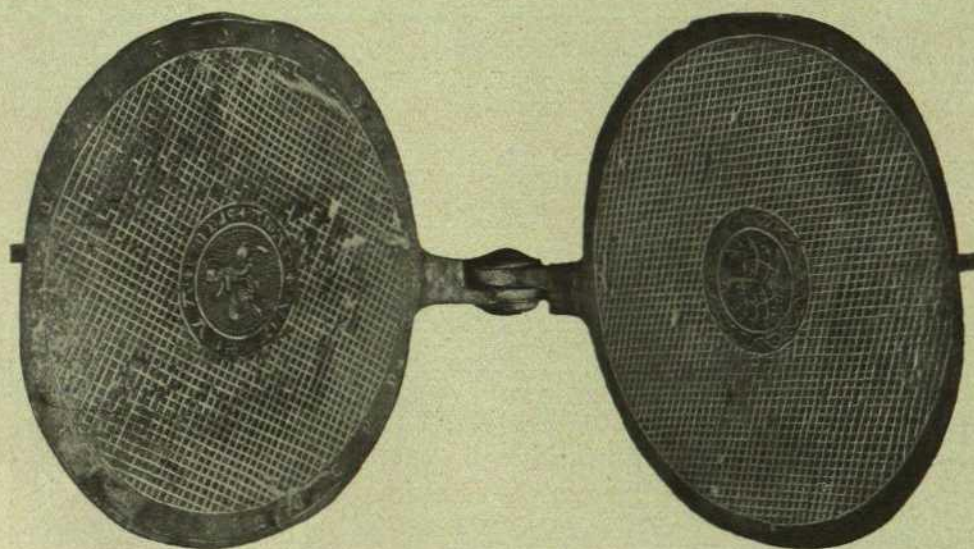
Na Maria de Bell-lloc pels anys 1870 i tants descriu un Nadal a muntanya dient: «El temple brillava tot ell, els altars estaven tots esplèndidament adornats, d'un cantó a l'altre hi passaven branques d'eura entrellaçades de neules, així com també les llànties i els canelobres que il·luminaven».

Sabem també que anys enrera en algunes comarques de Catalunya era costum que les botigues dels adroguers la diada de la Puríssima—llur patrona—pengessin amb fils del sostre entorn de les capelles il·luminades, algunes neules en forma plana com a hòsties.

A Barcelona abans de l'any 1835 en les esglésies dels convents hi penjaven neules de colors per a celebrar la missa del Gall, conservant-les penjades en llànties i altars fins a l'endemà de l'octava dels Reis. A Mallorca s'observava el mateix costum.

Hom s'explica doncs que els graus monestirs posseïssin instruments especials per a la fabricació de neules amb símbols i ornaments que expressaven a qui pertanyien, tal com el significat del ritus i de l'objecte dels mateixos. Uns neulers d'aquesta

(segueix a la pàgina 35)

Neuler procedent de Manlleu (segle XIV) en el que s'hi llegeix: Ave Maria gratia plena — Dominus tecum benedicta tu. El fet de veure's-hi un cavaller coronat portant un falcó (?) permet suposar haver pertanescut a la casa reial catalana en temps de Joan I. Museu Episcopal de Vic.

CANT DE NADAL

*Primavera encisera no em plau: alalleugera
travessa, les poncelles fent florir;
les bressa i enamora amb pluja traïdora
i les haurà escampat ans del mati.
Follet que prest canvia, ni ella no sap com sia,
ni si ens durà felicitat o plor;
somiu i se us decanta, i amb ganya que us espanta
vindrà a marcir-vos la darrera flor.*

*El sol de l'estiuada a sa vermella estada
tresquí, si vol; no l'he de recercar;
i ric quan ens el ceta un núvol que l'entela,
i tant és que rondini, tant me fa.
Que tot al món perilla per culpa de sa filla,
la folla febre que jugant consum;
i amor que ve sobtada, arriba i és finada
i molts per ella han maleït la llum.*

*Nit de collita, clara, que de l'argent s'amara
de la modesta lluna piadós,
s'adiu més a ma vida, lluint amorosida,
que el migdia infinit, mai vergonyós.
Mon cor es desconsola, però, veient que vola
la fulla al peu de l'arbre, pel camí,
i l'aura tardorenca que mos sospirs arrenca,
bella i tot com apar, no és per a mi.*

*Ves doncs, oh cantarella que el llavi descabdella,
al fort Nadal, al coratjós, l'amic;
i bec un glop que astora, i amb veu retrunyidora
dono tres visques al Nadal antic.
Sa entrada fem feliça amb crits i dringadissa
que alegraran son cor enriolat,
i mentre un mos hi hagi direm que no se'n vagi,
i ens darem de companys el comiat.*

*Honrat, mai no ens amaga que el solquen — i se'n paga —
senyals de vent, de neu a remolins,
però no és cap malastre, que hom veu el mateix rastre
damunt la faç dels més ardits marins.
Doncs que el meu cant abordi tot lloc; el sostre eixordi
i els tornaveus n'emplenin els recons,
Nadal que el cor ens mudes, i ets ple de benvingudes
i el Rei de totes les estacions!*

CH. DICKENS

J. CARNER, trad.

DOROTHY SEBASTIAN

La bellesa d'aquesta actriu de la M. G. M. té un caient oriental que lliga divinament amb la vestimenta de seda que llueix i amb les branques de cirerer florit que l'acompanyen.

LES SELVES DEL PERU

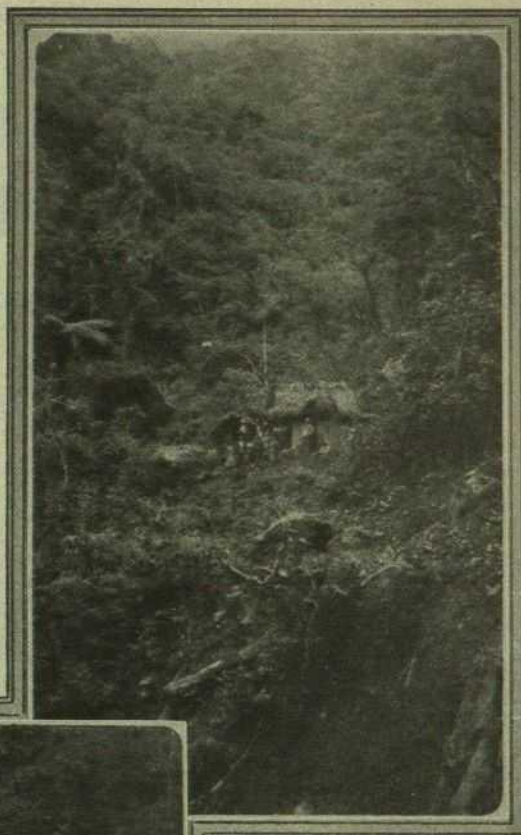
NA Matilde Astete Chocano, neboda del poeta peruà Josep Santos-Chocano, ha tingut la gentilesa de trametre'm les «fotos» que il·lustren aquestes pàgines, i d'aquí es-tant li regrecio la finesa.

Les selves del Perú, són un territori vas-tíssim, tan gran com la Península Ibérica. Allí, no s'albira el més petit símptoma de petja humana. Els del país, només explo-ren, parcialment les parts que donen als marges dels rius, embarcats en unes canoes que no són sinó simples troncs de cedre o de caoba, de 20 a 30 metres de llargada i més d'un metre d'ample, buidats a cops de destrial. D'un temps ençà han estat llucades a vista d'ocell per l'intrèpid aviador italià Marquès de Pinedo, en realitzar els raids sobre Amèrica amb l'a-parell «Santa Maria».

De Pinedo, va tenir la gosadia d'atravessar en sis dies, més de 2.500 mil·les de selves verges del Brasil i del Perú, recor-rent-les a una alçària de 200 a 1.000 metres. Des del seu aparell va poder admirar tota aquella il·limitada extensió, po-blada d'una densa i exu-

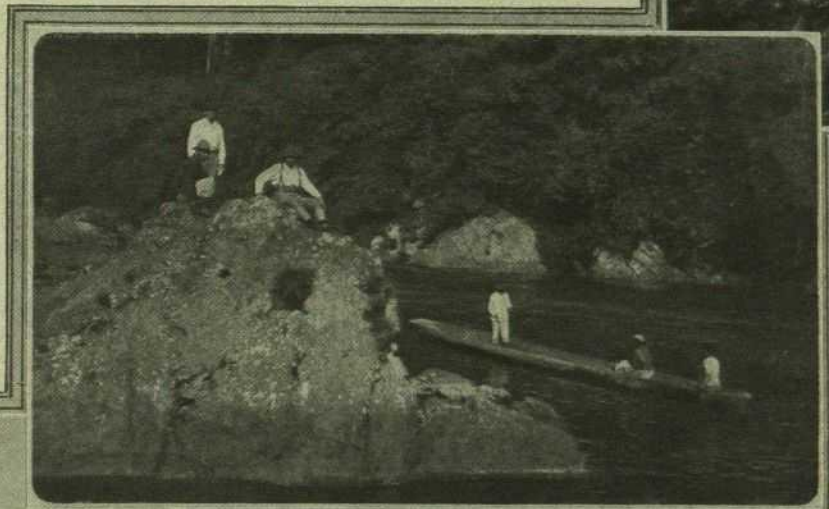
creix abundosa, els arbustos que amaguen l'herba, i les superbes copes dels arbres altíssims, prò-digs de ramatge formen com un veritable oceà botànic en el qual naufraga el sol anegat en les ones d'aquella frondositat en «to major salvatge».

L'aviador De Pinedo, en volar sobre aquells indrets, tingué la dissort de trobar-se amb una ban-dada de còndors que d'una mane-ra alarmant enrondaren l'aparell. De Pinedo i els seus companys, compregueren tot seguit la gra-vetat del moment; no perderen la serenitat. Per malastrugança, en

Una cabana d'indis pacífics en la selva peruana

ven com atrets per una curiositat invencible. Hi hagué moments, en què De Pinedo, no les va tenir totes. Féu el cor fort, és clar. Més d'una vegada, creient-ho tot perdut, va creure's sol i mal ferit, abandonat, damunt les copes d'aquells arbres mil·lenaris. S'em-badalia, contemplant

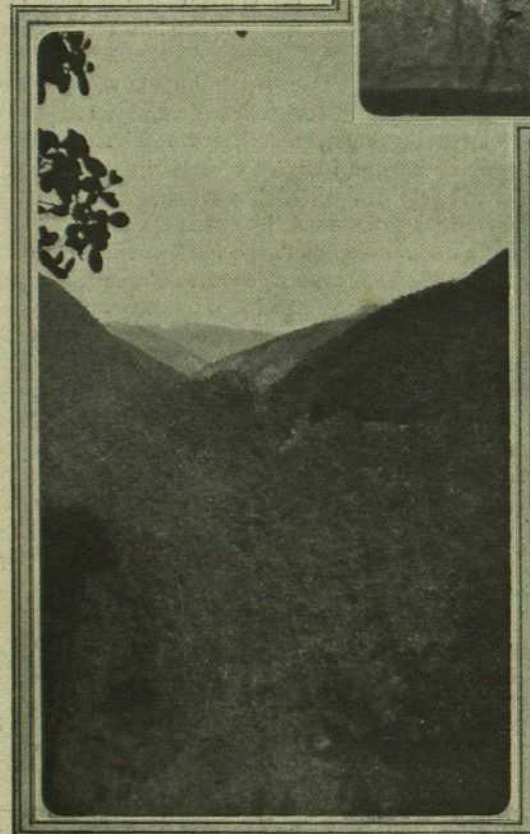
Canoa buidada en un tronc de caoba

aquell paratge no hi havia cap riu on poder amaritzar. Havien de mantenir-se fermes en l'aire i con-tinuar volant, i això era precisa-ment el que els tenia preocupats, puix si les aspes de les hèlixs, aga-faven alguna d'aquelles aus, la mort de tots era segura, el cop brusc podria trencar les paletes, o descentrar l'hèlix i provocar un aterratge forçós, cosa que els tri-pulants tractaven d'evitar.

De Pinedo, amb tàctica habili-dosa, sabé sortejar el perill, fent maniobres estranyes, a fi de des-pistar els còndors i evadir-se de llur presència; era prudent defu-gir un probable atac. Però no fou tan senzill com sembla alliberar-se d'aquelles aus gegantines; cada vegada que el motor, imprimia més velocitat a l'aparell, el motor, produïa un soroll inusitat i això esverava els còndors, fent-los fugir sobtadament. Però tot seguit, torna-

aquell paradís, on les papellones, de colors vius i tornasolats volaven per arreu; on els lloros i les cotorres de plomatges vellutats xisclaven enfilats damunt les branques dels arbres. Els simis, brincaven i a voltes, sal-taven distàncies verament extraordinàries, i després s'esgarriava de païra, davant els esguards feréstecs dels tigres, de les pan-teres i de les serps boa i cascavell, que amb mirades fosforescents s'apropaven vers ell.

Però tot allò havia estat una al·lucinació! De Pinedo no es va deixar vèncer mai per falses suposicions. Va jugar-se el tot pel tot. Això sí! Remuntà l'aparell al màxim d'altu-ra i des d'allí descendí ràpidament; i aprofi-tant els instants en que els còndors quedaven desconcertats per aquesta maniobra expo-sada, donà tota la velocitat al motor i com un llamp desaparegué d'aquells indrets. Quan tingué esment del que havia fet, va trobar-se fora de perill. Al fons, s'albirava un llogarret. I les selves verges del Perú ha-vien quedat enrera, lluny, molt lluny. Allà en l'horitzó, s'entreveïen constrenyides en un punt negre. SANTIAGO MASFERRER I CANTÓ

Coll on l'aviador de Pinedo va creuar un estol de còndors

berant vegetació de tonalitats verd fosc. Tres estrats de flora tropical: l'herba que

RAQUEL TORRES, DE
LA M. G. M., DÓNA
UNA PROVA IRREFU-
TABLE D'AGILITAT

LA DONA MODERNA DE MITJANA EDAT

PER THYRA SAMTER WINSLOW

La meua mare m'explica que quan va trobar-se el primer cabell blanc interiorment exclamà: «Caram, ja se'm tornen blancs!» i no passà d'aquí. Quan vegé la primera arruga no en féu cabal. Per ella era un valor entès que la mitjana edat arribava pels volts dels trenta anys, i acotar-se davant l'inevitable era l'únic a fer. Avui el primer cabell blanc és una tragèdia i la majoria de nosaltres estariem més disposades — molt més — a assassinar la veïna del costat que a trobar la primera arruga. El compliment més gran que en els nostres temps pot fer-se a una persona, és dir a ell o a ella: «Veritablement ningú diria els anys que té».

Jo podria deixar-vos sorpresos amb estadístiques dels diners que es despenen anualment per aconseguir la joventut. Els experts en bellesa saben prou bé que els seus clients desitgen aquesta il·lusòria joventut que no es podrà aconseguir mai més. Els fabricants de cremes i pòlvors saben que l'anhel d'aparentar una pretesa joventut és el que fa comprar a la gent llurs productes.

Es poden veure anunciades tota mena de promeses: promeses per aconseguir coneixements, cultura, riqueses, posició social. Però els anuncis que ofereixen la clau de la joventut són els que atrauen més.

Centenars d'hommes que han passat per operacions de rejuveniment hom diu que n'han sortit beneficiats i que han guanyat vigor i energia — i fins i tot un aspecte de joves — almenys per una temporada. L'efecte d'aquestes operacions diuen que s'esvaeix al cap de cinc anys. En les dones aquestes operacions no han tingut pas tan d'èxit i són bon xic més difícils. S'han hagut d'emprar els raigs en lloc del bisturi i es parla de nombrosos casos que no han reeixit.

Aquesta recerca de la joventut ha donat per resultat una sèrie de situacions curioses. Anys enrera, quan les senyores anaven a comprar vestits, demanaven la seva mida exacta sense donar-se'n vergonya. Les nenes anaven al departament de senyoretetes. Però a mesura que el temps passava i les senyores volien semblar joves, elles també feien cap al departament de senyoretetes.

Els fabricants i els magatzemistes de modes es llançaren ràpids a l'aprofitament d'aquesta vanitat i d'aquest desig de joventut externa. En lloc de continuar fabricant vestits per a jovenetes en talles corrents per als catorze, setze i divuit anys i de fer vestits per a senyores en talles adequades, començaren a fer vestits per a senyora marcats amb talles pròpies per a senyoretetes.

Actualment, una dona que té quatre centímetres menys de circumferència que un elefant no molt corpulent i que no es dona vergonya de mirar fit a fit a un dependent, fa via a la secció de noies i demana la

talla de divuit anys. Aquesta mida avui es confecciona en tall i estil per a senyores i no per a nenes o senyoretetes.

Una senyora obté una sensació de joventut si reflexiona que el vestit que porta és marcat en talla setze o divuit en lloc de les més pròpies corresponents als trenta sis o trenta vuit. Qui vol un vestit pres a mida del bust quan es pot encarregar en talles d'edats tan atractives?

Les senyores es donen a escollir vestits de tall tan joventut que podrien ésser — i ho són freqüentment — usats per les seves filles. Quan a vegades es veuen dues senyores juntes, vistes d'esquena, no poden saber si són bessones o si es tracta d'una àvia amb la seva nebodeta.

La figura d'adolescent és, n'estic segura, una expressió del desig de joventut. Les senyores no prescindien dels dolços i xocolatins per cap raó menys vital de què aquest dejuni les aprima i per tant les fa semblar més joves.

Les senyores començaren a tallar-se els cabells perquè creien que les rejuvenia. Quan vaig fer-me tallar els meus — fou en l'època en que Irene Castle començà a ésser famosa — les senyores, en les cases de modes, em feien invariablement dues preguntes: la primera sempre fou: «Va veure's obligada a tallar-se el cabell a causa del tifus, oi?» L'altra era feta amb certa avidesa: «Vostè creu que sembla més jove amb el cabell tallat?»

La majoria de les dones tenen l'aspecte d'ésser més joves amb el cabell curt, d'això n'estic segura, i no se l'escurçaran per la raó pràctica de què «així és més fàcil de rentar-lo». El cabell curt necessita tan de temps com el llarg per conservar-lo bé. Ha d'ésser esbandit més freqüentment; si el cabell és de mena estirada l'ondulació ha de sovintejar més que en les cabelleres llargues.

El cabell curt ordinàriament és decorós i certament més atractiu que l'antiquada tannara amb agulles sobresortints semblant a la casolana poma al forn ericada de canyella.

Les dones de la darrera generació entraven definitivament a la mitjana edat en quan tenien fills. Si eren de tarannà molt modern es podia jugar a cartes, encara que això era mirat amb menyspreu.

Els vestits eren decentment llargs i exhibir la cama era en extrem indecorós. Les dones anaven al teatre de tant en tant, però confessar que coneixien personalment una actriu era quelcom de diabòlic.

En públic una senyora mai bevia, a vegades en privat tampoc, i més d'un cop refusava de parlar amb l'home de qui es sabia que sovintejava les visites al bar. La noia d'antany quan veia un home sortir d'un bar acostumava a canviar decentment de camí.

La meua pròpia àvia m'havia explicat que quan tenia vint-i-sis anys — llavors era mare de dues criatures — la tenien per una senyora de mitjana edat, i va escandalitzar els seus coneguts perquè en una reunió va ballar amb un oficial, jove i ben plantat, que no era el seu marit.

Una mare amb quatre criatures als vint-i-sis anys havia d'estar preparada per retirar-se en la companyia quasi conventual de les altres dones.

En el temps de la meua mare, una dona no podia ni tenir amics joves.

És veritat que podia jugar a cartes, al principi jocs familiars i més tard al bridge. També podia ballar amb un home que no fos el seu marit amb tal que no fos massa vegades. No podia permetre que ningú que no fos el seu home l'acompanyés a balls o reunions, ni podia, a ciutat, dinar amb altri.

Ves, si un home passejava amb freqüència amb una casada o bé la visitava estant el seu marit fora de casa, hi havia quelcom més que una mica d'incorrecció per part d'ella.

Avui les dones s'han pres tota mena de llibertats... i de joventut. Així i tot em sento malament quan escolto a una *arrugada* noia de quaranta anys parlar del *noi amic* seu. Encara, en certa manera, vull reconèixer que els seus esforços van més per assolir la joventut que no per atacar la moral.

Un excés de pseudo-joventut és perjudicial. La dona que fingeix joventut quan n'ha perdut els darrers vestigis, sovint fa malbé el que hauria pogut ésser una llar agradable. Fa del seu home un infeliç i dona als seus fills una curiosa i poc saludable idea de la vida.

El retrat de la mare de Whistler reflexa pau, satisfacció, bellesa i resignació. Un Whistler de la nostra generació que fes un retrat de la seva mare, seria ben sortós si podia trobar una figura tan bella. Temo que en el seu lloc trobaria un cabell escurçat, amb aplicació d'Henné, llavis pintats i una trista disfressa de joventut.

Jo no sermonejo en favor del retorn de la senyora del passat; però hauria d'ésser lícit d'acceptar la maduresa amb una mica de gràcia i d'equanimitat. Heus ací Dorobhy a qui estimo molt. En certa manera una de les millors amigues. Però desitjaria que no m'anunciés, cada vegada que algú fa anys, que ella pertany al «Club dels vint-i-nou anys permanents».

Dorobhy, si no es tenyia, tindria el cabell gris; explica que únicament el retoca perquè comença a semblar marcit. Però el cert és que quan el sol fereix, el seu cabell resulta de dos o tres colors; però ella no se n'adona o no se'n vol adonar. Sols es fixa en què no té cabells blancs.

Si Dorobhy no té quaranta anys, és que ja no sé de comptar. Tots l'estimariem molt més si volgués deixar per sempre el seu mirar bocabadat de nena.

La pobre Roberta estaria grassa si deixés fer les coses el seu fet, però està ben lluny d'això.

Ultra estar a règim la major part del temps, s'exprem amb l'últim model substituït de la cotilla i sempre se li entrebanca una mica l'alè i no pot pujar bé les escales. Força els peus dintre de sabates que de nena no hauria pogut calçar i ha adoptat un aire gaument infantil.

Jo he vist Roberta quan era ella mateixa, vestida en un confortable negligé, on les seves formes es podien desencongir còmodament, sense enganyifes i sense pretensions; no asseguro que era una dona de mitjana edat, però encisera, plena d'esperit.

Les pretensions juvenils d'Eva prenen la forma d'amistats amb xicots de la primera volada. Sempre en té dos o tres que la volien. Com pot arribar a pensar que éssers tan insensibles augmenten la seva joventut, és una cosa que no puc endevinar. Veiem com els jovenets l'escorten quan surt del cotxe, un li té el gos, l'altre el seu abrigall, afalagant-la, fent-li presents sense cap valor, i us doneu compte pel que ella els diu que la joventut d'ells, que en certa manera creu que renova la seva, és l'única atracció.

Els homes potser no són tan rebecs i escarafallosos com les dones davant el fet de la maduresa. No ho són tant, però Déu n'hi do!

Aquí tenim Carles que es mostra orgullós de la seva cintura. L'Albert es tenyeix les celles i el bigoti. Sabeu, és tan distingit tenir el cabell gris i les celles negres! Ronald no pot dissimular la seva satisfacció quan el feliciteu pel seu aspecte i afegiu aquella observació banalíssima: «Veritablement, ningú diria els anys que té».

A tots ens reca d'acabar-nos amb les realitats de la vida. Deixar la joventut vol dir l'apropament de la fi. És per això que ens arrapem al que ens queda i al que ja hem perdut, dissimulant, emparant-nos amb subterfugis, fent el paperot; provant de recobrar, encara que sigui artificialment, el color dels dies que mai més poden tornar.

Naturalment, que jo no sóc com totes aquestes dones i homes. Certament que no. Quan arribi a mitjana edat procuraré adaptar-m'hi confortablement tot procurant treure el millor profit dels anys de la maduresa. Però *quan...* em sembla sentir que em criden a cor les meves joves amigues, vull dir amigues, simplement; tanmateix estic segura que tot i que ja no sóc tan jove com deu anys enrera, ningú, ningú em faria els anys que tinc!

COPYRIGHT BY ANGLO
AMERICAN N.

Núvol d'octubre

Núvol de lànguides plomes estretes
que t'assolelles manyac i perdut,
després que tota la nit, de puntetes,
la pluja ha anat i vingut;

el sol d'argent que l'octubre endolcia
entre les randes reposa son cap,
i oblidadís de son foc de follia
juga a desfer-te i no en sap.

Ah, mon destí fos aquesta delícia:
l'hàbit tan lleu on s'adormen tos rulls.
Ta poca pressa, com una carícia,
gronxi ma passa i mos ulls.

I mentres ella d'angoixes em salvi
creuré d'haver dins un somni trobat
l'aturament de la mort i l'estalvi
de la cruel voluptat.

JOSEP CARNER

S'ha escrit molt sobre Tarragona. Potser no tant com caldria. Però hom no l'ha pres més que com a tema arqueològic. Hom ha volgut considerar-la com un museu i descriure i catalogar minuciosament les seves pedres. Ningú, en canvi, no ha tractat de sorprendre el seu secret. I el secret de Tarragona, més que en els seus grans monuments isolats, cal cercar-lo en els carrerons estrets i tortuosos de la part vella de la ciutat. Allí no hi ha pròpiament ruïnes. Les restes meravelloses del passat s'enllacen vertebradament amb la vida actual. Un arc romà aguanta una construcció original. Les columnes dels temples pagans donen nervis de marbre a les esglésies cristianes. Ací i allà és visible una finestra gòtica tapiada a mitges per a formar-ne una

altra de traça més vulgar. Les bigues d'unes cases modestes es recalquen sobre els murs robustos del fòrum; altres tenen els ciments descansant sobre la bóveda que aguantava la graderia del circ. En tots els edificis, importants o vulgars, poden rastrejar-s'hi vestigis semblants.

No hi ha carrer que no tingui caràcter arcaic: carrerons amb porxos feixucs; carrerons laberíntics que us desorienten; carrerons amb arcs, amb ponts volants que els travessen; carrerons amb fornícules plenes d'imatges pietoses; carrerons severos amb casals de pedra que ostenten, sobre el dintell, l'escut nobiliari.

I en aquesta part vella de Tarragona s'hi agrumolla la humanitat més contradictòria i diversa: convents, casernes, cases equívokes, palaus de

nobles, de dignitats eclesiàstiques, caus de gitanos... El cinyell de pedra de les muralles ciclòpies volta estretament aquest recinte. Per a sortir-ne directament al camp, a respirar l'aire iodat del mar, o l'aire oxigenat de la muntanya, cal, encara, travessar uns portals arcaics.

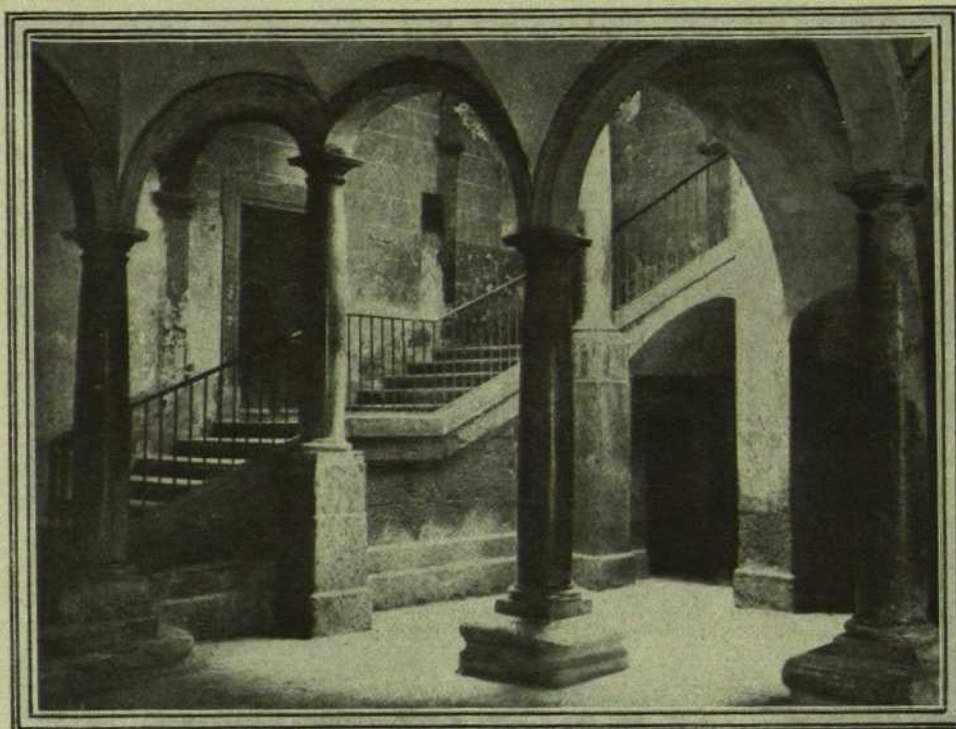
A mitjans de la passada centúria, la puïxança comercial de Tarragona féu créixer ràpidament la ciutat. Al costat de la ciutat antiga, es formà en poc temps una ciutat moderna, amb vies tan superbes com la Rambla i amb passeigs tan deliciosos com el de Pi i Margall, vora la blava Mediterrània. Però en l'edificació de la ciutat nova hom hi posà més fuga que bellesa. Moltes de les seves cases semblen fetes a motllo. La ciutat nova, però, féu que, poc a poc, la ciutat antiga fos

patis com els reproduïts en aquestes pàgines. N'hi ha que tenen columnes i arcs amb marbres de colors, del país; n'hi ha que, sobre l'emblanquinat enlluernador, fan ressaltar la negror dels seus ferros forjats. En molts s'hi conserven làpides, amb clares inscripcions romanes...

En conjunt tots aquests claustres donen la sensació de robustesa, de grandesa senyorial que tenen totes les construccions típicament tarragonines.

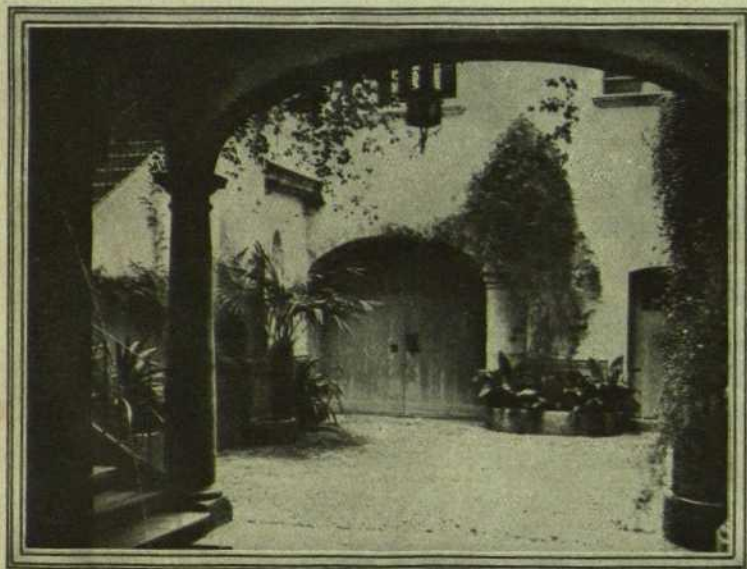
¡Quina llàstima que els arquitectes que omplen d'epitafis modernistes la part nova de la ciutat, no siguin més atents a escoltar la lliçó que els donen aquests nobles casals de la vella Tarragona!

DOMÈNEC GUANSE

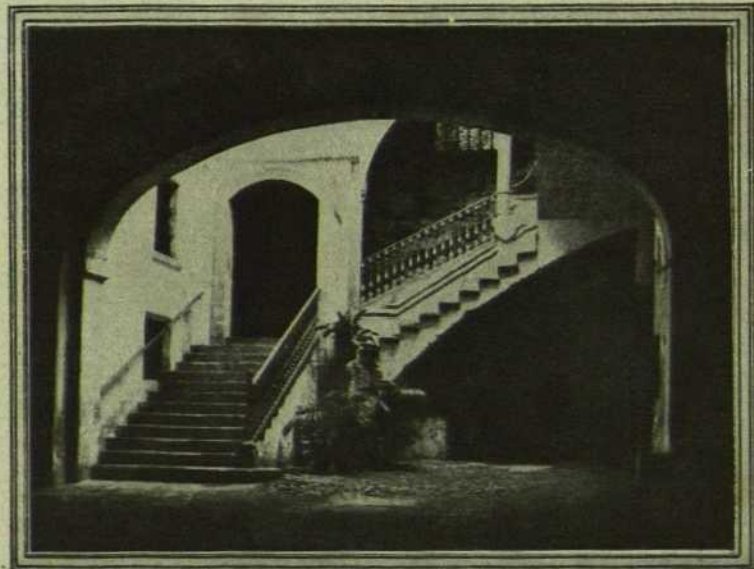

Escala del Palau del Marquès de Montoliu

PATIS DE TARRAGONA

Escala de la casa del procurador Antoni Elies

Escala del Palau del Canonge Balcells

Fot. Masden

JOAN BUSQUETS

UNA visita a l'establiment que aquest moblista i decorador té obert al Passeig de Gràcia és una delectança. Les obres d'art pur hi veïnegen amb les de l'art aplicat, amb una naturalitat perfecta. Una infinita varietat d'estils ofereix al visitant la infal·lible possibilitat de satisfer el gust més capriciós o més exigent. Els bells mobles francesos de l'època dels Lluïsos, així

com els del Directori i de l'Imperi hi són representats amb cura exquisida. Els Adams, els Chippendale, els Reina Anna, no menys que els del Renaixement hispànic... Hi ha així mateix mostres de l'art moderníssim, triades amb mà segura i executades amb discreció. Una visita a l'establiment de Joan Busquets és de rigor en aquestes diades de començament d'any.

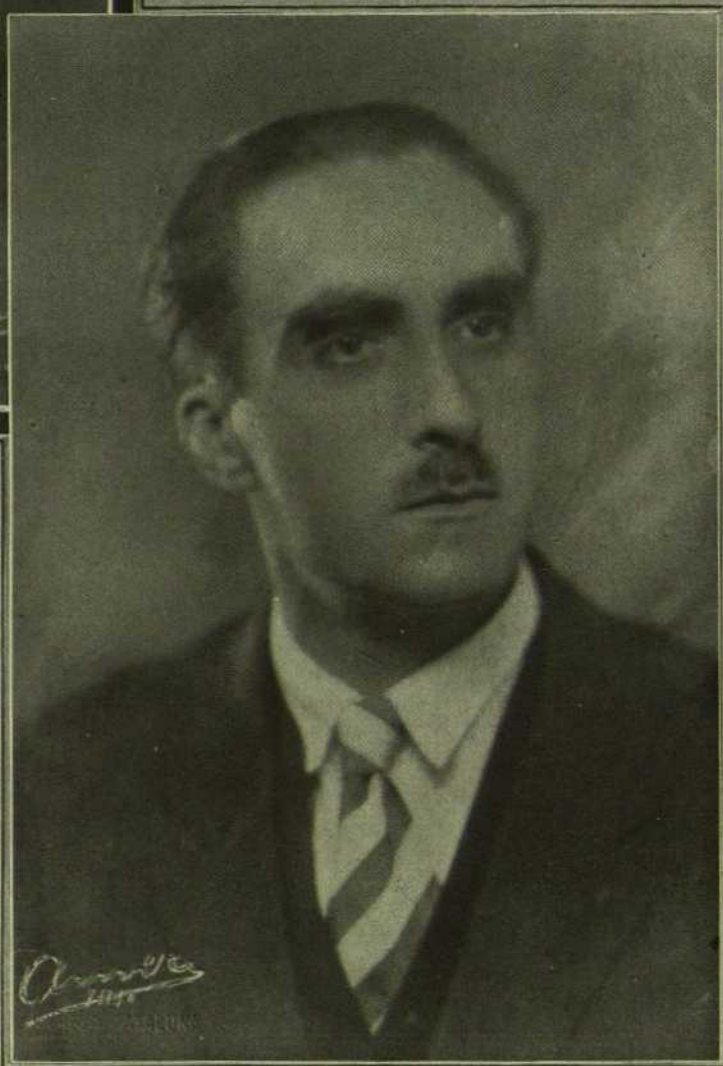
J. Ricart Matas

Heus ací un novíssim valor de la música catalana. Novíssim i ja, de la primera embranzida, al bell cim de la notorietat. Els recents concerts que Ricart Matas ha donat a París l'han, efectivament, consagrat com un representant conspicu de la nostra gloriosa escola de violoncel·listes. Tota la premsa ae la capital francesa lloa la sonoritat del seu joc, no menys que la bellesa del seu estil. El seu èxit ha estat enorme

Fot. Massana

Josep Farran i Mayoral

La recent publicació del seu llibre «Labor dispersa» (La Revista) fa que girem els ulls vers la rica personalitat d'aquest crític, honor de la Catalunya noucentista (en el sentit planer del mot, no pas en el sentit orsià). Literatura, arts plàstiques, música, filosofia, tot apassiona aquest gran apassionat, infatigable professor d'humanitats.

Fot. Amer

EL RETRAT

A. A. Moliner Gendrau

Tors demanaven per veure el retrat. Els uns, simplement encuriosits; els altres, per malícia.

Hom havia fet córrer entre els companys, que es tractava d'una adolescent molt bonica, en aquell punt dolç que dona la ingenuïtat quan s'hi creuen els primers reflexes de l'amor.

L'Ernest, ara que veia l'alarma aixecada per la fotografia, s'acusava d'haver estat massa feble, car exhibir-lo als seus amics i voltar-lo un espurneig de picardies, fou tot u.

Si l'Ernest hagués tingut, com tants d'altres, el tipus vulgaríssim del desvergonyit, l'anècdota s'hauria esvaït sense pena ni glòria. Però el seu posat espantadís i la seva iusubornable disciplina llibresca, no feien aventurar que fos capaç de servir, ben a prop del cor, aquella efígie de noia rossa, qui reia amb un dentat envejable damunt un gronxador, els cabells al vent.

I ben mirat, tot era fantasia. S'havien començat a escriure, creuant-se les adreces en una Revista científica, sota el pretext vell i desacreditat de l'aprenentatge mutu d'idiomes. Ella era francesa. Filla d'uns adroguers benestants, el conreu de la química l'havia atreta apassionadament com una superació lírica de la prosaica vocació paterna.

El reactiu de la indefinible melangia que els donava la distància i la desconexió personal, ben aviat diluí les fórmules de laboratori que omplien hipòcritament les primeres cartes... i es bescanviaren llurs retrats.

Ella fou la més resolta: d'un sospir saltà del *mon ami* al *mon cher*. D'antuvi, la franca envestida féu trontollar Ernest. Però no trigà a cedir, atordit per la vehemència d'aquella noia una mica lliure. Mil mans invisibles s'afanyaren a guiar-li la ploma, i escriví: «Adorable Juliette...» i, després, moltes altres coses que la química sentimental combinà sàviament.

I l'idil·li es descabdellà tan dens de passió com de faltes d'ortografia.

Al marge d'aquell invisible camí de roses, ambdós continuaren feinejant entre alambics i gresols... Ella vigilava, com mai, les mans, d'una finor immaculada. Ell, posat a desafiar la ironia dels companys, estrenava sovint corbates cridaneres i no es cansava de descobrir tendreses insospitades en els infants i en les flors...

Feia temps que Ernest planejava un viatge per França. Mai com ara no el podria realitzar amb tant d'èxit. És sempre divertit i impressionant veure terres i gents estranyes. És una pel·lícula viscuda que, més tard, de retorn a la llar, giravolta en el cervell dies i dies amb fantasmagòrica policromia. Però Ernest encara hi veia, pel damunt de tot, quelcom que no tenia res de pel·liculèsca, car això sol ja omplia el seu cor: conèixer Juliette! Encisar-se en la serena alegria dels

seus ulls; sentir que materialment la seva veu li faria venir tremolins de calfred i embriagar-se, al capdavant, en l'esclat rialler d'aquells llavis que segurament feien morir d'enveja els clavells que s'ho miraven. Del bracet d'aquests pensaments, volaren els mesos i arribà, esvaïda la febre dels exàmens, la data de l'anhelada excursió.

Ja l'express l'acostava veloçment a Juliette! Aquesta sensació l'obligava sovint a treure's el retrat de la cartera i a contemplar-lo, cada vegada més embadalit. Hi anava sense que ella ho sabés! Com riuri després del primer instant de trobar-se cara a cara com a desconeguts! Els fets que s'esdevindrien, Ernest ja els conjuminava a l'avançada: el retrat adquiriria fins i tot vida, i, amb una mica més, ja es creia tenir Juliette conversant joiosament vora seu, en una idealíssima lluna de mel.

El tren el deixà, per ill, a l'imposant andana de l'estació. Ernest, mig emboirat encara per les seves divagacions amoroses, travessà en ziga-zaga la corrua de viatgers i maletes, i sortí a la Plaça, aleshores plena de sol. Un oreig tebi movia els eucaliptus lleugerament i feia dir que sí i que no als rosers de les platabandes. Ernest s'hauria volgut empassar d'un glop tanta llum perfumada, però el cor l'empenyia vers una més alta i positiva empresa. Ben aviat fou davant la casa on vivia Juliette. Què fer? Puja a seguida? Consultà el rellotge: les deu. No fóra massa matiner? Esperaria, doncs. Però, i mentrestant? De cop, es tustà el front enèrgicament: I com badava! Si a aquella hora havia d'ésser a la Biblioteca de l'Institut! Precisament en alguna carta ella deia que hi estudiava molts matins. I ell, allí, com un mussol, fugint-li les hores lluny de la seva gentilíssima franceseta! Un taxi el dugué a la Biblioteca.....

En entrar, ja li vingué, de sobte, com un segament de cames. Aquella noia qui, d'esquena a ell, feia mil equilibris per abastar un volum d'un prestatge, era la seva Juliette! La seva Juliette de carn i ossos, tendrament enamorada d'ell a través de tantes lletres flamejants, que ara, en girar-se i donar-se a conèixer, gairebé es desmaiaria de l'emoció!

Prou que es girà i mirà Ernest; però el desmai l'hauria tingut ell si no s'hagués agafat a una taula, en veure com amb la més gran fredor ella li assenyalava una cadira buida. Ernest s'hi assegua amb un autèntic posat d'enze. La indiferent s'apropava... El seu trepig ja el sentia al mig del cor... Una esgarripança violenta el féu aixecar d'un salt; donà una volta sencera i, plantant-se-li al davant, esclatà:

— Juliette, jo sóc l'Ernest Vallès... el seu... amic de Barcelona!

La noia l'esguardà de cap a peus com un animalic estrany, i advertí, amb un somriure burleta:

— Jove... vostè em deu confondre... No em dic Juliette, que

jo sàpiga, ni tinc cap amic a Barcelona...—

Ernest creia somniar. ¿Que ella no era Juliette Varmon? Es tragué ràpidament el retrat de la butxaca; féu la comparança i, rient a boca plena, confirmà:

—Ja me la imaginava entremaliada... però no tant! Ah, el mateix aire, els mateixos ulls, els mateixos clots a les galtes... Vostè és la Juliette Varmon... M'hi jugo...—

—No s'hi jugui res perquè podrà! ¿Em permet veure el retrat?— afegí ella, ja del tot intrigada.

Es quedà vivament sorpresa. Era ella mateixa, sí, no podia negar-ho... Això no obstant, aquell retrat... aquell retrat... un amic de Barcelona... Quina en fóra que la cosina Juliette...!

Un pressentiment ràpid l'orientà de seguida.

— Senyor Ernest Vallès — digué, bo i posant-se seriosa, mentre ell la contemplava amb una infinita barreja de sentiments —; té vostè tota la raó. Aquesta sóc jo, en efecte... Esperem un instant, i sortirem al carrer per parlar-ne amb més llibertat.

— M'ho promet de debó, oi Mary? Només vostè sabrà que jo he estat ací... Quin mal li faríem ara, tots dos! Cal perdonar-li aquesta facècia... I després, fa tan bonic posseir el secret d'una il·lusió, ¿no li sembla?

Mary anava dient que sí des de l'andana estant, amb el deliciós caparró en l'aire, gairebé de puntetes per a oir-lo millor... Ernest, des de la finestra, ala-trencat per aquell desenllaç tan imprevist, enraonava com si sofria les conseqüències d'una droga endiablada.

Xiulà la màquina.

— Adéu Mary... Adéu! Fins a mai més! — remugà, tot caient-li el mocador com una papallona morta; i va llançar-se a la butaca, terriblement decebut.

Ella creuà la Plaça, oscil·lant entre la vanitat i la rancúnia. ¿Per què li havia de prendre el retrat, Juliette? Tanmateix, no s'hi valia a fer-la servir d'ham sense cap escrúpoll...

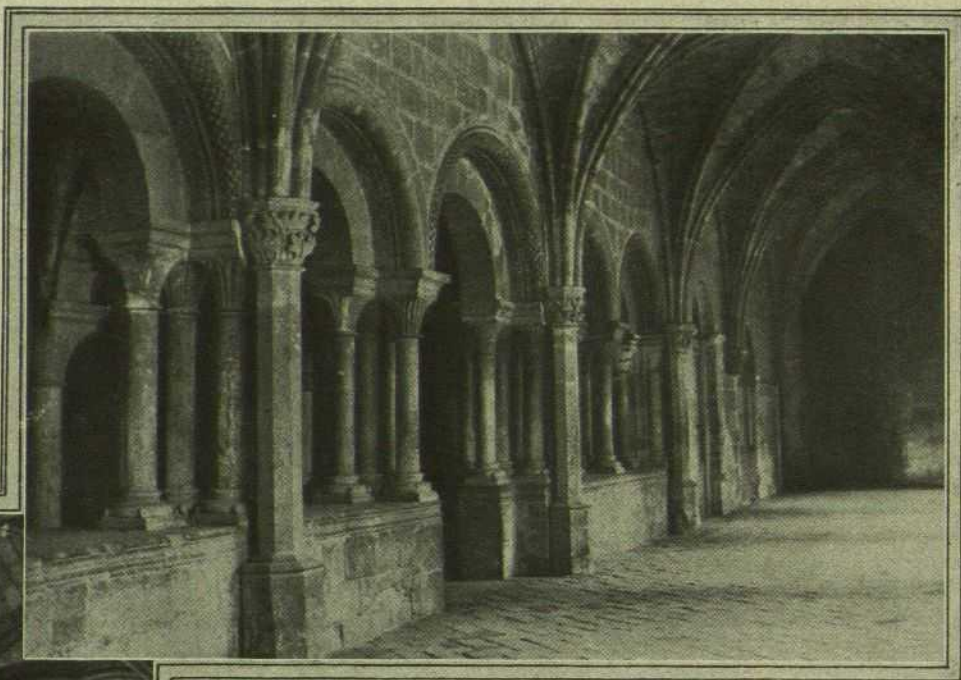
L'afecció dels dos estudiants no arribà, per espontani voler de llurs vides, a perdurable amor. Tal com havia estat convingut, Juliette mai no sabé que l'idil·li va glaçar-lo ella mateixa amb el seu truc ingenu...

També s'esvaí com una boira d'estiu l'amargor que aquesta treta causà inconscientment a Ernest i a Mary. A ells dos, però, els uní per sempre el bon record d'haver estalviat una hora negra a l'ànima somniosa d'una noia lletja.

TOMAS ROIG I LLOP

EL MONESTIR DE VERUELA

*Entrada a la Sala
Capítular, bella cons-
trucció romànica pa-
renta del nostre Poblet*

*El claustre gòtic del vene-
rable monestir de Veruela
té una elegància i una sim-
plicitat ben mediterrània*

LA DESCOBERTA

EN aquesta excursió pel medievalisme petrificat d'Aragó, Bailo, en la província d'Osca mereix que ens hi aturem. El fotogravat que reproduceix el carrer major i alhora la plaça major de Bailo resumeix a bastament el caràcter d'aquest indret. Com en tots els pobles més o menys arqueològics de la nostra terra, Bailo ha mestissat el seu medievalisme amb aportacions, adés senyorials, adés semi-rústegues, o del tot rústegues, del Renaixement i del barroquisme. La plaça de Bailo, de planta gairebé triangular, arrenclera edificis dels períodes susdits amb exclusió completa d'arquitectura moderna;

*Una ala del claustre
gòtic vista desde la Sa-
la Capítular romànica*

BAILO I LA FRESNEDA

*El carrer Major de
Bailo; cases vetustes;
paviment de palets;
poquíssim trànsit*

D ' A R A G O

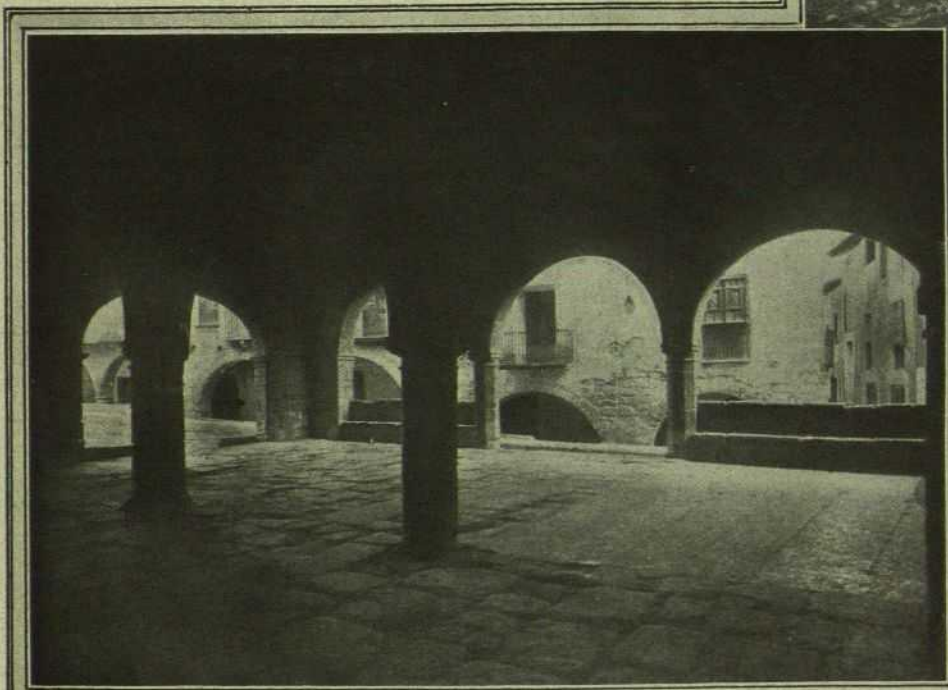
gairebé tots aquests edificis són importants i ben construïts, d'influència catalana, el mateix pel bell aparell que per les línies generals.

Una particularitat té aquesta bella arquitectura civil del poble de Bailo: la forma de les llindes, quan les obertures són llindades en lloc d'ésser d'arc de mig punt. Aquesta llinda és rebuda per canetons, però la major part de les vegades els extrems de la llinda fan queixal o graó per tal d'iniciar la part superior del canetó o mènsula.

El carrer-plaça de Bailo és com la majoria dels carrers i

Una casa d'estil renaixentista en un carrer de La Fresneda. Les porcellanes de la conducció elèctrica hi destaquen anacròniques

*Interior del pati
de l'Ajuntament
de La Fresneda*

places majors dels vells pobles i viles aragoneses, un carrer de sentiment, on els segles vessaren el patètic fins arran de teulades. Aquest pageset que veiem anar carrer amunt, (fig. 4) no camina pas sinó que neda amb agalles de sentiment en les aigües invisibles però sensibles d'aquest canal de patetisme secular. Als defores les muntanyes i turons esfilagarsen les nombroses fonts d'aigua saborosa i saludable, d'aigua real i químicament pura: cap d'elles, però, no atravesarà el poble, no contaminarà les encara més pures aigües encisades del sentiment que maregen els carrers de Bailo.

D'un salt ens traslladarem a un escenari més joïós, a la comarca del Moncayo virgilià. Als peus d'aquesta mola radiant que sembla irrompre com un Olimp de mitologies oblidades en un pla de delícies indecibles, en mig d'un bucolisme més aviat olotí que aragonès, campa des del segle XII el gloriós monestir de Veruela. És un dels més famosos monuments catalano-aragonesos i una de les més importants fundacions de l'ordre del Cistell en les terres immediatament meridionals de la casa mare de Claresvalls; filial de Fontfreda, com Poblet, i probablement obra de les mateixes mans que edificaren els nostres monestirs reials de Poblet, Santes Creus i Vallbona. Les formes són les mateixes, la distribució també, l'estil és idèntic, la fundació i la construcció de Veruela i dels nostres monestirs cistercencs foren simultànies. Adhuc l'evolució dels estils que els segles van afegint a les primeres pedres del romànic-gòtic és semblant. Així mateix a Veruela, com a Poblet i a Santes Creus, els nombrosos enterraments són fisonats en marbre, en alabastre i en fusta. Darrera prova de germanor entre aquests gloriosos monestirs cistercencs d'Aragó i Catalunya, és la que ens ofereix la identificació dels personatges sebollits en les naus de l'església, en el claustre i en els cementiris de Veruela: prínceps i cavallers catalans, ultra els aragonesos i dels abats de la casa.

Una de les bel·leses més preades de Veruela és el claustre, amb la seva sala capitular, obres calcades de Santes Creus i de Poblet. Adhuc l'enrajolament era d'alfarons valencians, com en els nostres reials monestirs. D'aquesta part del magnífic monestir aragonès reproduïm l'interior d'una ala gòtica del claustre i les parts exterior i

interna de la sala capitular, la qual és d'un estil romànic verament regi.

De Veruela s'ha parlat gairebé tant com de Poblet i Santes Creus. No insistim doncs, i cuitem a veure altres coses pasmoses d'aquest vetust Aragó, adormit en sa vetustat com la bella encisada del bosc.

Albarrací... Etimologia musulmana, però no per això més venerable que tantíssimes d'altres viles i llogarrets aragonesos igualment remuntables a l'època del domini sarrahí i anteriors i tot—terra d'ib risme; terra d'aigües providencials; terra dura i pedregosa; terra d'epopeia; terra d'aigües regalades prodigades arreu per les seves mil vessants. Ja diguérem com d'aquestes serrallades teroleses el Tejo minso es despenia per a recórrer la quasi totalitat de la península, sempre engruixit, cobrant el tribut d'incomptables afluents fins aconseguir la majestat imponent de la barra atlàntica de Lisboa, en l'apoteosi marinera que Déu plasmà per a Enric el Navegant tot sol.

A més del Tejo, que neix a Frías, en la part eminent de la serra d'Albarrací, el Xúquer brolla en el terme de Lafrilla; i en la mola de Sant Joan, el Guadalaviar, el riu d'Albarrací; i en el terme d'Oriola, el riu Gall; i en una gran i bella taça barroca que hom construí amb bona pedra del país, en ple segle XVIII, en la plaça de Cella, com un bullidor, xarbot en venir al món el riu del mateix nom, el riu Cella, el riu per tant més senyor. Tota aquesta aigua gemada i pura que envolta Albarrací és aigua cantant. La cançó eterna d'aquests xaragalls, cascades, rierols, torrents, rius, degotalls, mines i brolladors és la cançó d'Albarrací, de la glòria d'Albarrací, de la perduda i enyorada glòria d'Albarrací, la decaiguda i desposseïda Albarrací.

I ara veurem La Fresneda i Valderrobres, altres dues viles teroleses farcides d'història i de pintoresc, on l'arqueologia s'ho fa tot seu. Però aquesta bella composició escenogràfica no és pas un arranjament de bon fotògraf, ni tampoc un atzar. — Ah, si tinguéssim temps, si poguéssim aturar-nos a Valderrobres i deambular pels seus carrers i places i maneflejar la seva exemplar casa comunal i els altres monuments civils que es veuen i que no es veuen en aquest fotograt—aleshores potser voldríem viure i morir a Valderrobres i no a Albarrací.

La Fresneda és un poble que sembla ha-

ver florit a partir del Renaixement. El caràcter pronunciadament aragonès que té aquesta població és d'un aragonesisme centre-aragonès renaixentista, gens o gairebé gens influït per Catalunya, i en canvi força influït per Castella i probablement per Navarra. Els dos gravats que clouen la informació gràfica de la present descoberta d'Aragó són reproducció de dos dels més impressionants aspectes d'aquest tan ingènuament humà recó del món. El primer dels dos darrers gravats ens dona un carrer de La Fresneda tan bellament accidentat i típic, un enfilall d'arquitectures tan pintoresques que hom prendria aquest escenari per truncatge artístic d'escenògraf imaginatiu, o bé astut arranjament per a enllaminir el turisme. El darrer gravat, encara més sorprenentment reproduceix el porxo que sustenta la casa de la vila de La Fresneda, composició arquitectònica que es produeix freqüentment, durant els períodes Renaixement i barroc, en el baix Aragó, particularment en la comarca de Terol: belles construccions de pedra, les quals solen tenir dos pisos, sovint un pis amb galilea i golfes, o bé un pis i galilea. Aquest primer pis sol ésser reservat a la sala de sessions i ocupa la mateixa àrea que el porxo. El porxo de vegades sols sosté una part de l'edifici. Els arquitectes de la regió aplicaren gairebé sempre aquesta composició arquitectònica a la casa senyorial. O tal vegada, a la inversa, aplicaren a les cases comunals la disposició arquitectònica dels casals nobles.

El lector que fins ara hagi explorat amb nosaltres aquesta ignota i remota terra aragonesa ja està en la pista de nous descobriments, tots ells sensacionals i emocionals. Que ara ell mateix vulgui continuar la ruta tot sol. Nosaltres no podem ja perllongar aquest llarguíssim viatge de descoberta perquè una altra invenció ens sol·licita. La descoberta d'Aragó no pot satisfer l'esperit descobridor d'un coterrani del gran Colom. Així, tot just encetada i reeixida la descoberta d'Aragó, l'afany de noves ignotes exploracions ens sol·licita. Deixem doncs les terres aragoneses per a emprendre la més riscada i aventurada descoberta de Barcelona.

JOAN SACS

LA NOVA EXPOSICIÓ DE DOMÈ- NEC CARLES

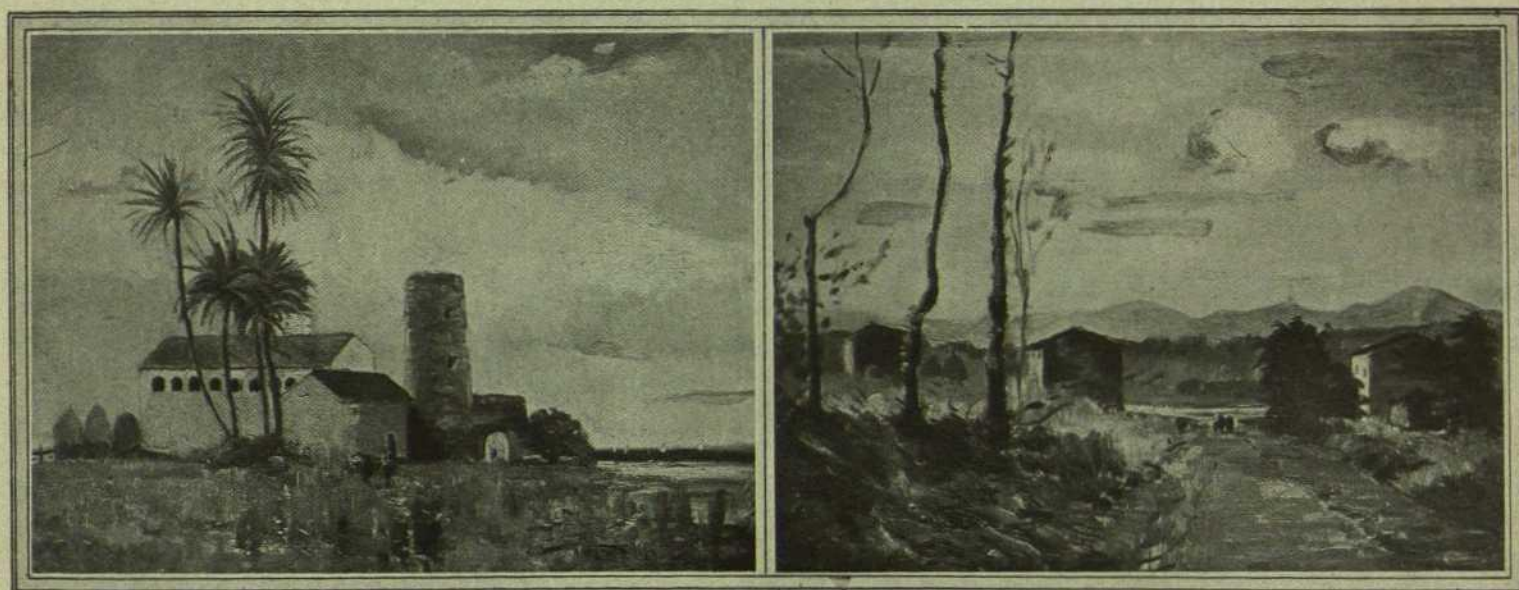
UN hom pot discutir interminablement sobre l'essència de l'art, llegir o escriure bibliote-

El poble de Santa Pau

l'esma voluptuosa que mai no pot deixar d'ésser la molla íntima de l'art. La paleta sàvia i alhora fresca, la llum tendra, el tema simpàtic, l'absència de maniqueisme... ¡Quin grapat de coses inesperades!

Tanmateix, un hom necessita aquests oasis, des-

Masia de l'Empordà

Camí de Banyoles

ques senceres per escatir quina cosa és la pintura, bescanviar paraules apassionades o simplement gruixudes amb l'ambició de situar els lectors davant el fenomen estètic... Tanmateix, el gran instint, l'esma incoercible, així que estan en presència d'una obra pictòrica, fan esforços prometeics per recobrar el seu albir i desempallegar-se del voltor de la filosofia...

I poques obres, com la de Domènec Carles, tenen la virtut de provocar una estrebada tan forta en l'instint de plaer, de

prés d'haver provat de caminar dies i dies pel desert poblat de miratges esvaïdissos. L'oasi Domènec Carles és un dels més acreditats. *Et pour cause...* Les caravanes fan si cal una marrada per poder-hi beure l'aigua de la font viva, per gaudir l'ombra del palmerar, per recordar la cantadissa dels ocells...

Els ulls necessitaven aquest deliciós col·liri. La imaginació reclamava aquest simple aliment... Beneït oasi! Qui hi pogués restar!

Orquídees

La gama dels perfums és pràcticament inexhaustible. N'hi ha per a tots els gustos, per a totes les hores del dia i de la nit, per al temperament seré com per a l'agitat, per a la il·lusió com per al desengany. Els perfumistes de tot el món multipliquen a les vitrines de les botigues els flacons d'essència... Ningú no pot negar aquesta realitat. El realisme dels perfums confeccionats en els laboratoris és quasi quasi tan vast com els perfums de la naturalesa. Amb tot, la dona elegant que aspira a personalitzar l'aire que l'embolcalla, ¿pot mai ésser segura que el perfum que ella tria no ha estat ja triat per uns quants milers de contemporànies? ¿La essència que es despatxa dins un flascó, per precíós que sigui, no resulta al capdavall una essència a l'abast de tothom, massa accessible per a ésser realment «seva»?

Aquestes preguntes revelen una ànima lleugerament atacada de snobisme.

No temeu, tanmateix, que caiguem en el vici de combatre aquesta deliciosa mania que si ha fet algun estrall, també ha prestat grans serveis a les arts i als costums. Avui no es concep una elegant sense un bri d'snobisme.

¿Desitgeu un perfum exclusiu, original, personalíssim? En hora bona! Busqueu la nostra fórmula: Ah, no penseu pas que us invitem a constituir-vos en fabricants de perfums, a tancar-vos en

un laboratori amb cent ampolles plenes de líquids de colors i a fer-vos malbé els ulls combinant-los. Res d'això. En teniu prou de combinar essències ja elaborades per obtenir una gama infinita de perfums. ¿Amb les set notes de l'escala no s'obté un nombre inesgotable de melodies diverses? Doncs, així mateix podeu fer-ho amb mitja dotzena d'essències.

Combinant les nostres «Maderas de

quantas combinacions, per via d'exemple. N'hi ha centenars. Amb una mica de paciència i d'olfacte podeu fer meravelloses troballes. ¿Qui serà la beutat que s'estarà de crear el seu perfum personal? Al cap i a la fi, inventar noves essències no és menys divertit ni menys agradable que inventar nous cock-tails, i, per torna, és força menys perillós.

MYRURGIA

Dansarina davant el mirall, deliciosa litografia de Matisse

CONVERSES FEMENINES

L'ATMOSFERA PERSONAL

Oriente» amb extracte «Maja» obtindreu la fragància somniosa dels jardins de l'Alhambra, sota la lluna de maig. Ardència sota boirines d'argent; gotes de rosada que es consumeixen sobre les frases d'una flora africana.

Si barregeu l'extracte «Fantasio» amb l'extracte «Jazmin» de Myrurgia trobareu el perfum ideal per a una dona discreta, d'ulls pregonos, de mirar suau, que pretén caminar sense presses perilloses a l'encontre de la felicitat.

Per a la dona altiva, que té consciència del seu poder i del seu encís, que se sap bonica i vol proclamar-ho sense falsa modestia, res millor que una barreja de «Orgia» i de «Bésame», les dues creacions de Myrurgia.

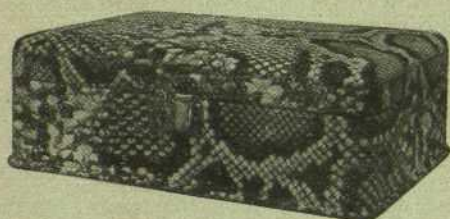
La noia de temperament esportiu — faldilles curtes, formes d'adolescent, domini de la raqueta i de l'*stick* — cercarà el seu perfum en un compost d'«Orgia» i de «A moi».

LLORENS

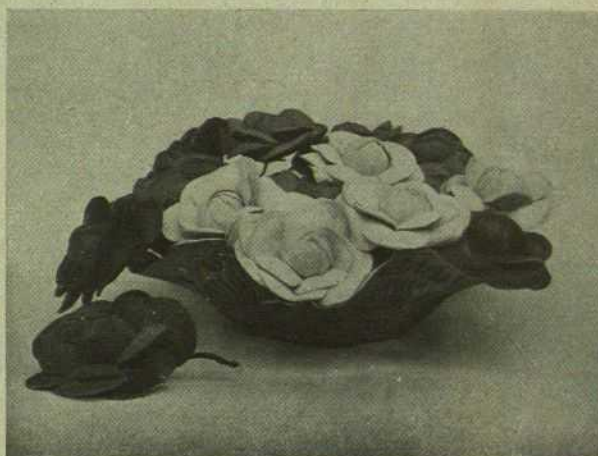
moneders

DARRERA CREACIÓ DE VIENA

JOIERS DE PELL, PESSETES 17'75

FLORS DE PELL DES DE 3 PESSETES

VALENCIA, 213

COMAS Y C.^a EN C.^{ta}

Passeig de Gràcia, 2
Ronda de Sant Pere, 1

TELÈFON 11973

ESPECIALITAT EN
ARTICLES
PER A
SENYOR

Paul Valery discuteix de literatura, art i ciència

(continuació de la pàgina 14)

música, un almenys dels atributs de la poesia o, per al meu pensar un dels més importants, en tenia en grau superlatiu.

M. Valery s'interrompé sobtadament.

— Entre parèntesi — digué — us heu fixat en el cendrer en el qual deixem caure la cendra de les nostres cigarretes?

No hi havia parat atenció, excepte que en ell hi havia la figura poc freqüent del cap d'un home en el centre, voltat d'un nombre de línies ondulants. Era repujat en plata.

M. Valery en tragué les cendres.

— És el retrat del poeta Verlaine fet especialment per a mi per un amic, i aquestes línies ondulants que volten el cap representen el fum de les cigarretes. Està bé, no? I molt apropiat. Pobre Verlaine!

Tot seguit el seu àgil pensament seguirà una altra pista.

— Us agrada la ràdio?

— Moderadament — vaig confessar — excepte pel que fa a la meravella que representa.

— A això és al que em refereixo.

M. Valery s'aixecà, anà a l'habitació contigua i en un moment la tonada de la música entrà per la porta oberta.

— El meu «Ariel»! digué. Això posa «una garlanda al voltant del món», però en molt menys temps que quaranta minuts! Crec que aquest des cobriment és el principi d'una nova era a l'entrada de la qual ens trobem ara. La conquesta de l'espai. Detureu-vos i penseu un moment en el que implica aquesta frase. Les possibilitats són sens fi, i encara no ens trobem sinó als afores dels desenvolupaments que vindran d'aquest instrument, ara com ara comparativament primitiu, o si no ja hi pensarem d'ací uns anys. Tantes meravelles es produeixen al voltant de nosaltres que estem en perill d'oblidar en quina meravellosa edat vivim; tan fàcilment ens acomodem a les novetats i amb tant poca imaginació acceptem les coses. Ací jo sec i escolto el món. L'únic que em sap greu, i potser difícilment arriba a greu, és que això portarà la gent a llegir de menys en menys a mesura que el temps passarà. I això serà una mica dur per als escriptors. Penseu en aquesta nova temptació per a la natural peresa de la raça humana? Per què molestar-se en sortir per comprar un diari? Les notícies del dia seran convenientment cuinades per a vós i servides totes en el seu temps. Tot el que hauré de fer és seure en el vostre silló i escoltar. Però potser no sóc prou just. Sempre hi haurà gent per a la qual el perfum d'un escriptor determinat tindrà el seu atractiu, que trobarà plaer en la bellesa d'una frase ben girada, que li agradarà de tenir un volum bellament enquadernat a les mans. No crec que el perill per a la literatura sigui realment molt gran.

Com molts escriptors, M. Valery dibuixa força. Per no citar més que uns quants escriptors dotats d'aquest doble do hi ha, en el passat, Víctor Hugo, Du Maurier, que il·lustrà les seves pròpies novel·les com ningú més possiblement ho hauria pogut fer-ho per ell; i avui, G. K. Chesterton i Hilaire Belloc fan la nostra delícia amb llurs divertits croquis, sense els quals llurs llibres sense cap ni peus perdrien molt de llur encís. Alguns pintors tenen també un decidit do per la ploma. Gainborough escrigué i donà lectures, mentres que l'humor satíric de Whistler és plenament esmerçat en la petita obra mestra d'esprít «El gentil art de fer enemics».

— Un d'aquest dies, — vaig observar mentre M. Valery i jo encaixàvem en el moment de separar-nos — us decidireu a fer una exposició dels vostres dibuixos?

— Pot ésser, però, veurem, no ho sé.

I dit això ens separàrem, després d'aver passat, per a mi almenys, una hora interessant i agradable, que em deixà la impressió d'una personalitat sincera, sensitiva i plena d'encís.

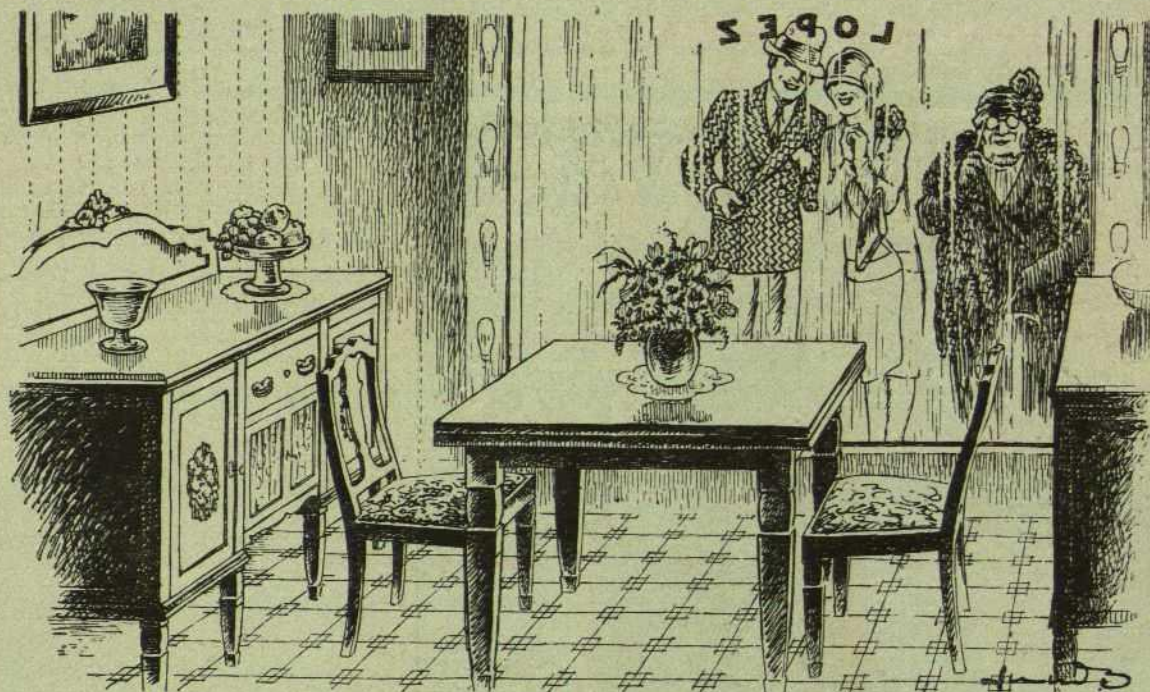

Aprenegueu la lliçó de les flors, però no volqueu que el vostre encís sigui tan efímer com el d'elles... A cada capsa de Polvos ORGIA trobareu una nova primavera.

POLVOS
ORGIA
DE
MYRURGIA
BARCELONA

MOBLES J. LOPEZ

44, CARRER DEL CARME, 44

ELLA.— Quins mobles més bonics, són els únics que m'han agradat.

ELL.— No hi ha dubte, la casa LÓPEZ és la millor i la més econòmica.

Navalla?... Màquina?...

Tant li fa.

Si vostè vol afaitar-se sense l'antihigiènica brotxa i altres nuis de microbis, evitant infeccions i grans, **provi** la fresca i olorosa

**PASTA
CANIGÓ**

Màquines **SANTASUSANA** per a cosir, brodar i fer mitja.
Casa fundada en 1870

CENTRAL: CARME, 40 - BARCELONA

ESPECÍFICS-FARMÀCIA
MEDICAMENTS PURÍSSIMS
Dr. NADAL - Dr. MASÓ ARUMI

FABRICA DE GENERES DE PUNT

Abrics, Sueters, Pullovers, Mitges
i altres articles del ram, a mida

Villarroel, 47

Telèfon 34257

NEULES

(continuació de la pàgina 18)

mena serien els de Santes Creus ja que portaven el nom de l'abat Andreu Porta (qui governà al cenobi des de l'any 1380 al 1402) el cognom del qual ressortia simbolitzat per una porta al centre d'una de les dues planxes de l'instrument. Una inscripció diu: *Frater Andreas Dei gratia abbas monasterii Sanctorum Crucem*, acompanyada d'altra que és el psalm CXVII-7: *Domine michi adjutor et ego despiciam inimicos meos*. Per aquest versicle es pot interpretar l'ús simbòlic de les neules a les esglésies, puix la benedicció que porten és la llum que penetra per entre la boira material que vola en l'aire i que domina els qui estan dessota. Si *despicio* en rigor clàssic pot prendre's per *contemno* = «menysprear» i pot traduir-se també per «mirar de dalt» fent-se així més patent la pràctica catalana de penjar neules del sostre o procurar que vagin per l'aire i s'enfilin amunt.

Neuler hi ha entre altres de l'edat mitjana on s'hi veu la llegenda: *Qui Daquestes Neules comprara algo de paraís sha*, que sembla referir-se al goig del paradís que podria obtenir l'home que prenguéss neules beneïdes.

Amb els documents ací transcrits tenim clarament demostrat que eren dies de neules els de l'Ascensió, Nadal i les dues Pasqües. La circumstància de veure's citat el piment unit a les neules indica que es tractava d'un requisit de la taula canonical sense impedir que fos originari d'un costum litúrgic.

De temps antic les neules, tan com a l'església, han servit a la taula. Una nota presa d'un dels registres de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, el temps del rei Jaume I, l'any 1267, per Nadal diu que es feia consum de neules al Palau reial de Barcelona per valor de deu diners el centenar. El consum de neules era considerat com un exquisit postre palati tota vegada que la vigília era dia de dejuni i es menjava cols amb panses, peix, cigrons, castanyes i nous, i per fi neules.

El costum persistí, puix en les Ordinacions de la casa reial catalana dictades per Pere III el «Cerimoniós», es parla de les neules i es diu que el boteller major junt amb el pastisser cuidin de què les neules sien fetes amb cura i netedat i que els dies dels dejunis sien donades d'una o de dues fruites en temps congruents, en la fi de la taula si les neules amb piment no eren minis-trades.

Com sia que el piment és la beguda que es troba esmentada en l'edat mitjana acompanyant les neules, farem saber que consistia en una barreja de diverses espècies amb mel o vi. La seva excel·lència com a beguda agradable al paladar queda pregona amb aquella màxima moral del segle XIV que diu:

*Persona qui es glota de piment
ab tan gran plaer lo beu ab anap de fust
com d'argent.*

Seguí confirmant-se el consum de neules en la família reial catalana. Pel «Llibre del Comptador» de la reina Maria, muller de Martí I l'Humà, sabem que no solament la reina posseïa els neulers corresponents per a fer-les, sinó que fins tenia una caixeta a posta per a guardar-les.

Les neules són bones. Prou ho oïu el fet de mantenir-se en totes èpoques i ésser preferides per tots els estaments. Però cal estar amatent i previngut, sobretot en la diada dels Innocents—o en qualsevol altre que sia—de no deixar-se convèncer de *Carregar amb els neulers!*

ALFOMBRAS..

.. DE LA

CASA ARIAS S. A.

DE

ORIENTE

MECANICAS

CONSEJO DE CIENTO, 351

DEPILATORIO BORRELL

Sens molèstia treu el pèl o pelussara
i mata la rei sens irritar el cutis

A. BORRELL

ASSALT, 52 - BARCELONA
I EN TOTES LES PERFUMERIES

Crème Simon

Cuideu la vostra bellesa com cuideu la salut; la vostra cara és una delicada obra d'art que deveu protegir.

LA CRÈME SIMON

fabricada sota fórmules de reconeguda eficàcia, corregeix totes les imperfeccions de la pell, conservant-li sa bellesa, tiuantor i suavitat. Dona blancor i puresa al cutis i evita la formació d'arrugues.

POLVORS I SABÓ

PARIS

Perfumeria "Belleza"

CASA FUNDADA EN 1909

Gran Premi, Diploma d'Honor i Medalles d'Or
en Exposicions d'Higiene a París, Berlín i Barcelona

Aromas del Monte (Colònia - Loció)

La més alta concentració; perfum incomparable, aristocràtic, intens, baronil. En friccions o bé barrejada amb aigua tonifica el sistema nerviós.

Fixador Belleza

Manté pentinat el cabell per rebel que sia a qualsevol forma durant tot el dia donant-li suavitat i brillantor natural. No fa pols.

Siri Belleza

Als pocs dies d'usar-lo retornar a les canes el seu color primitiu amb extraordinària perfecció. Usant-lo una o dues vegades per setmana s'eviten els cabells blancs, puix, *sens tenyir-los*, els dona vida i color. És inofensiu per a totes les persones.

Crema Angelical Cutis (líquida) i Almendrolina Belleza (pasta escumosa)

Aquests productes, completament inofensius, donen al cutis blancor fixa i finor envejables, sens necessitat d'emprar pòlvors. La seva acció és tònica, i amb el seu ús desapareixen les imperfeccions del rostre (*rojors, taques, rostres grassosos*, etc.) donant al cutis bellesa, distinció i delicat perfum. Colors blanc, rosat i Rachel.

Pòlvors Belleza

Donen suavitat, finura i elegància al cutis. Colors blanc, rosat i Raquel.

De venda en Perfumeries i Drogueries

A MÈXIC: Cuspinera Forrellad i Morera, 6.e carrer del Pino, 233.— A BUENOS AIRES: Rogeli Mars, González Díaz, 669.— A LISBOA: Lluçia Lourenço, Avinguda da Liberdade, 18.— A PANAMÀ: Pere Pujolàs, Farmàcia Espanyola, carrers B i 13 Oest.

AVÍS: Quan no trobi en la seva localitat el producte que vostè desitja, demani'l als FABRICANTS

Argenté
Germans

Sant Isidre, 13
BADALONA
(ESPANYA)

Les marques
mundialment
preferides

EXCLUSIVA DE VENDA PER A ESPANYA:
JOSEP MARIOL ARMENGOL

Consell de Cent, 403
Telèfon núm. 51854
BARCELONA

FÀBRICA DE
PRODUCTES
CERAMICS

**CASSIMIR
VICENS**

RAJOLS I ARTICLES DE CONSTRUCCIÓ

DESPATX: CARRER DE TALLERS, 72
FÀBRICA: CARRER DE BENAVENT
PRÓXIM A TRAVESSERA (SANS)
TELÈFON 5090 A.

BARCELONA

Senyoreta escolibrica

**Les millors garanties són
aquestes demostracions**

No li veureu més el gep a la senyoreta;
Serà esvelta, gentil i bonica com un sol;
Ella us dirà

La mateixa transformada

Qui és "LA ESCOCESA" i on s'està

Malalt de "Ptoia"
(Estómac caigut)

Vostè que sofreix, no li han dit mai que
té els budells o bé l'estómac caiguts?
Si és així, observi ací el remei

"LA ESCOCESA"

133, Hospital, 133 Barcelona

El mateix amb els
guens tornats a lloc

FABRICA DE LONES

JOSEP SAULEDA - SANT POL DE MAR - (BARCELONA)

Lones de tots els gruixos i amplades, per a cobertes de carruatges. Lones impermeables en color per a capotes d'automòbils. Lones per a velams, vaixells, encerats, cobertes de vagon, tendes de campanya, platja, etc. Lones en colors sòlids per a pavellons de magatzems i cases particulars. Fabricació en gran escala de teles per a tota classe d'espardenyes i calçat.

INHALATORIUM

CARRER DE CASP, 15, BAIXOS (DAVANT DEL TÍVOLI) - TELÈFON 4210 A.

Inhalacions. Pulveritzacions i Vaporari amb aigües de TONA I LA PUDA :: Catarros crònics del nas, Ronquera, Bronquitis, Reducció de les Amigdales i Adenoides sense operació.

NITOKRIS

XOCOLATA

AMB
LLET

FILL/ DE LLUI/ COMET
FABRICANT/
FIGUERES

LLIBRERIA BALAGUÉ

COMPRA I VENDA EN
LLIBRES D'OCASIÓ

PALLA, 13 I 15

J. Casasa Rus

Metge

PELL, LLAGUES VARICOSES

Tallers, 29, entl. - BARCELONA

ANDORRÀ

SERRALLERIA D'OBRES
FERROS ARTÍSTICS

Carrer St. Pau, 69 - Telèfon 17204

American Pen

Rambla de Canaletes, 6
(junt al Capitol Cinema)

BARCELONA

Dipòsit d'estilogràfiques
de les millors marques
Unic establiment a Barcelona
dedicat exclusivament per a la
venda de Plumes Estilogràfiques
TINTA DE TOTES MARQUES
Reparacions garantitzades

CARME, 77 **CARBONELL** Tel. 1264 A.

PORTES D'ACER ONDULADES, SERRALLERIA
D'OBRES I ARTÍSTICA, FUMISTERIA, ETC.

LLIBRERIA CATALONIA

Plaça de Catalunya, 17

BARCELONA

Especialitat per a casaments, bateigs i presents

CAPSES A MIDA

Carles Tutusaus

OPTIC - FABRICANT

El més gran assortit en ulleres, binocles, impertinents, estoigs, etc. Nostre taller, amb utillatge del més modern, permet poder fabricar tota classe de cristalls i muntures en poques hores. Si vostè ja és client, faci-ho saber als seus amics, favor que li agraïm per endavant.

BOQUERIA, 22, I RAURICH, 2
BARCELONA

SASTRERIA

Senyora - Cavaller
i nens - Uniformes

CAMISERIA

Corbateria i
Novetats

SOMBRERERIA

Paraigües i Bastons

CORTS, 578 (tocant la Plaça Universitat) - Telèfon 32902
BARCELONA

FAYANS CATALÀ

Corts, 615
Telèfon 12674
BARCELONA

ARBRE DE NOËL

PER XAVIER NOGUÉS

LA CASA S'ENCARREGA D'ADORNAR-LOS
AMB TORRONS, XAMPANYS, ETCÈTERA
PRESENTACIÓ EXQUISIDA

Grans novetats en objectes per a Reis. Gran assortit en Vaixelles, Cristalleries i Serveis de te.

COLLS I PUNYS DE PELL DES DE 5 PESSETES
Mitges i Guants de qualitat superior i preus econòmics

Merceria POMPEIA CORTS CATALANES, 553

IDIOMES **LICEU DALMAU** València, 245
Comerg, etc. Tel. 1845 A.

CONSTRUCCIONS AMB MARBRES I PEDRA **PAU GALLÉS ALEGRE**

MARBRISTA

Treballs per a obres, graons, taulells, algüeres, piques, escaifa panxes, panteons, tombes, làpides, etc., etc.

DIPUTACIÓ, 82 - TELÈFON 30545
BARCELONA

MOBLES MAGATZEMS POMPEYA
Salmerón, 75 - Telèf. 75095

CARLES ROSELL

ELECTRICITAT - MATERIAL ELECTRIC. CORRENT I FANTASIA

Calàbria, 95 (tocant a Corts) - Telèfon 30642 - Barcelona

ORFEBRERIA SALES BALMES, S. A.
Fàbrica d'articles per a presents i servei de taula
PORTAFERRISSA, 4

CICLOS MOTOS **SANROMÀ** Balmes 62
Tel. 1445-A
Barcelona

ELS MILLORS

BRAGUERS VIVES

RAMBLA DEL CENTRE, 12

Xocolata TORNE ALIMENTA MOLT BÉ

Fàbrica i Despatx: Carrer Baix de Sant Pere, 44 - BARCELONA

KAYSER

La bona màquina per a cosir

GUSTAU WEINHAGEN I C.

Carrer de Diputació, 273 - BARCELONA

LAS MEDIAS
 MARCA "J.M.M." REGISTRADA
SE RECOMIENDAN POR SI SOLAS
 MODAS S.A. SUC^{RA} DE J. MARTI MARTI

Proveïdor de la Reial Casa

**DESHABILLÉS
 — I PAIAMES —**

Ultims models de VESTITS PER A CALÇAR

F. FERRER

Llenceria fina broda-
 da a mà, Equips,
 Paneretes, Mante-
 lleries i Jocs de llit

CLARIS, 15, ENTL. - BARCELONA

LLEGIU EL LLIBRE

ELOGI DE LA MENTIDA

De J. TORRES TRIBÓ

EDITORIAL MEDITERRANIA

3 Pessetes

Plaça de Catalunya, 3, 1.er, 2.^a

BARCELONA

Llibreria Catalònia

Gran assortit en llibres de tota mena

Plaça de Catalunya, 17 - Barcelona

L'ILLUSTRATION FRANÇAISE

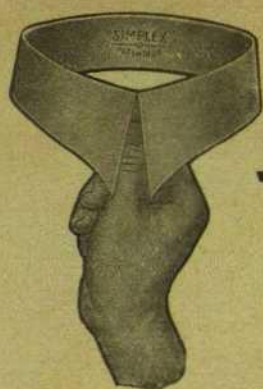
és el setmanari de més gran
 circulació mundial i consta de
 52 exemplars i quatre números
 extraordinaris!

Llibreria Catalònia

Plaça de Catalunya, 17

accepta subscripcions als
 preus següents:

Subscripció anual	Ptes. 66,—
» semestral. . . .	» 34,—
» trimestral. . . .	» 17,50

FAMOS PER SA QUALITAT

Una classe de tela superior i
CINQUANTA MODELS
per a diferents gustos personals
han donat la fama al coll sense
forros

"SIMPLEX"
PATENTADO

Milers de convençuts poden do-
nar fe dels resultats obtinguts.

COMODE
SENZILL
ELEGANT
INENCONGIBLE
INARRUGABLE
ECONÒMIC

El nostre SIMPLEX és el coll més chic del món

PROVAR-LO ES ADOPTAR-LO

EXIGEIXI'L AL SEU CAMISER

Qualitat X 1'50 ptes.
Qualitat U A 2'— ptes.
Qualitat CORONA . . 2'50 ptes.

Ademés: Demani la última creació

"CAMPEÓN"
PATENTADO

per a tots els seus colls fluixos.

De venda en totes les Camiserías

*«Mais gros gourmand, ça ne se mange pas, c'est
pour se laver les dents, le Dentol.»*

EL DENTOL (aigua, pasta i pòlvors) és un dentífric sobirana-
ment antisèptic i dotat d'un perfum molt agradable.

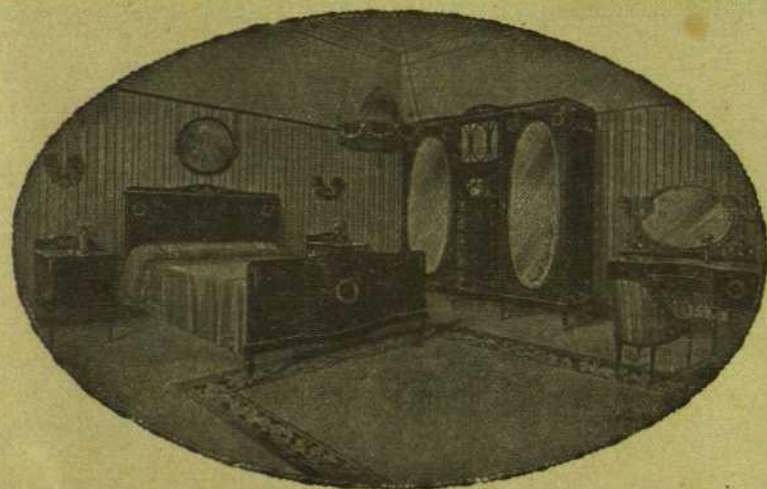
Preparat d'acord amb els treballs de Pasteur, destrueix tots els
microbis de la boca; impedeix i cura la càrie de les dents, la infla-
mació de les genives i de la gorja. En pocs dies dona a les dents
una blancor de neu destruint la tosca.

Deixa a la boca una deliciosa i persistent sensació de frescor.
La seva acció antisèptica contra els microbis dura «almenys
24 hores».

Aplicat pur en una desfila, calma instantàniament els més rabio-
sos dolors de queixal.

EL DENTOL pot adquirir-se a totes les bones perfumeries i
farmàcies.

OFRENA a les subscriptores de D'ACI I D'ALLA. Només cal enviar aquest cupó
a la Casa GIMÉNEZ SALINAS & C. - 2-4 SAGUES BARCELONA, escrivint amb claredat
l'adreça per a rebre gratis i franc un Tub de Pasta DENTOL amb el qual n'hi ha
per 8 dies.

FÀBRICA
DE
MOBLES
DE

A. FORNONS

SALMERON, 102 - TEL. 74915

Compri vostè directament al
constructor i estalviarà el 40 %.

Asmàtics - Bronquíties - Tuberculosos

si voleu lliurar-vos de vostres
malalties, feu sempre ús del

Xarop VIAN

compost amb extrets de diverses plantes me-
dicinals, les quals tonifiquen els bronquis i
pulmons, fent desaparèixer la irritabilitat
i infecció, sens causar perjudici a l'estómac

Laboratori "EL SIGLO"

Sant Pau, 33

Barcelona

BELLESA :: MASSATGES
DEPILACIÓ ELÈCTRICA

Correcció del nas, dels
pits, de l'obesitat, etc.

Rambla del Mig, 7 (davant del Liceu)
INSTITUT DE MASSATGE

XOCOLATES

CASA FUNDADA L'ANY 1800
127 ANYS D'ÈXIT CREIXENT

XOCOLATES

des de 1'50 a 4 ptes. els 400 grams

DEMANEU-LOS ARREU

Casa central: Màrtir Battisti, 4 i 6

BARCELONA